

T.C.

TOROS ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI

PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**ŞİDDET GÖRÜP GÖRMEME DURUMUNA GÖRE EVLİ
KADINLARIN EVLİLİK DOYUMU VE PSİKOLOJİK
DAYANIKLILIK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

Pınar BOZYEL

DANIŞMAN

Prof. Dr. Banu YAZGAN İNANÇ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

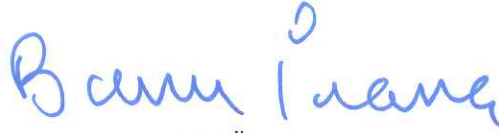
TEMMUZ 2019

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Pınar BOZYEL tarafından hazırlanan “Şiddet Görüp Görmeme Durumuna Göre Evli Kadınların Evlilik Doyumu Ve Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin Karşılaştırılması” başlıklı bu çalışma 29/07/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonunda oybirliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Psikoloji Ana Bilim Dalı’nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Sema GÜRKAN

Jüri Üyesi
(Danışman)
Prof. Dr. Banu YAZGAN İNANÇ

Jüri Üyesi
Doç. Dr. Cem Ali GİZİR
(Mersin Üniversitesi)

Savunma Sınav Jürisi Tarafından Tezin İmzalı Nüshasının Teslim Tarihi : 06.08/2019

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Haluk KORKMAZYÜREK
Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ders Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırladığım bu ders ödevi çalışmada;

- Bu ders ödevi içinde sunduğum verileri, bilgiler ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Bu ders ödevi çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu ders ödevinde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

29/07/2019

Pınar BOZYEL

**ŞİDDET GÖRÜP GÖRMEME DURUMUNA GÖRE EVLİ
KADINLARIN EVLİLİK DOYUMU VE PSİKOLOJİK
DAYANIKLILIK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

(Yüksek Lisans Tezi)

Pınar BOZYEL

**TOROS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
2019**

ÖZET

Bu çalışmada şiddet görüp görmeme durumuna göre evli kadınların evlilik doyumu ve psikolojik dayanıklılık düzeylerinin karşılaştırılması amaçlanmıştır. Aynı zamanda bu kavramlara etki eden bazı demografik değişkenlerde saptanmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmaya Mersin İl Merkezinde ikamet eden evli kadınlar oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubu ise gönüllülük esasına dayalı olarak kartopu yöntemi ile belirlenmiştir. Bu araştırmanın verileri en az 25 yaşında evliliği devam eden 194 kadından elde edilmiştir. Örneklem 58'i eşinden psikolojik hem psikolojik hem de fiziksel şiddet görmüş, 79'u ise şiddet görmemiş kadın oluşturmaktadır. Kullanılan veri toplama araçları Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği, Evlilik Doyumu Ölçeği ve Demografik Bilgi Formu' dur. Uygulamalar yaklaşık 20 dakika sürmüştür.

Çalışmaya katılan kadınların şiddet görüp görmeme durumunun evlilik doyumu ve psikolojik dayanıklılık alt boyutları üzerindeki etkisini test etmek ve grupların evlilik doyumu ve psikolojik dayanıklılık puanlarını sınamak amacıyla ölçek ortalamalarının karşılaştırılmasında t-testi yapılmıştır. Sonuçlar, iki gruptan oluşan şiddet görüp görmeme durumunun evlilik doyumu ölçeğinin bir alt boyutu olan aile ve cinsellik alt ölçeği üzerinde anlamlı düzeyde etkisi olduğu görülmüştür, benlik üzerinde ise anlamlı düzeyde bir etkisi olmadığı görülmüştür. İki gruptan oluşan şiddet görüp görme durumunun psikolojik dayanıklılık ölçeğinin bir alt ölçeği olan psikolojik dayanıklılık ölçeğinin kendini adama ve kontrol üzerinde anlamlı düzeyde etkisi olduğu görülürken diğer bir alt ölçeği olan meydan okuma üzerinde anlamlı düzeyde bir etki görülmemektedir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Evlilik Doyumu, Psikolojik Dayanıklılık, Şiddet, Fiziksel Şiddet, Psikolojik Şiddet

**THE COMPARISON OF MARRIAGE SATISFACTION AND
PSYCHOLOGICAL HARDINESS LEVELS OF MARRIED WOMEN
ACCORDING TO STATE OF EXPOSURE TO VIOLENCE**

(M. Sc. Thesis)

Pınar BOZYEL

**TOROS UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCE
2019**

ABSTRACT

In this study, it is aimed to compare marriage satisfaction and psychological hardiness of married women according to the state of exposure to violence. Also, some demographic variables influencing these concepts are tried to be detected.

The sample of this study is selected from married women living in Mersin city center. The sample group of the research is detected based on voluntary basis with snowball sampling. The data of the research is obtained from 194 women at at least 25 years old whose marriage are continuing. Fifty eight of respondents were exposed to psychological, both psychological and physical violence, and seventy nine did not exposure to violence. Data collecting instruments are psychological strength scale, marriage satisfaction scale and demographic information scale. Practice took approximately 20 minutes.

To test the impact of exposure of violence on marriage satisfaction and psychological hardiness sub scales, t test is conducted. State of exposure to violence which compose two groups is seen to have significant effect on family and sexuality sub scales, and no significant effect on ego. State of exposure which compose two groups is seen to have a significant impact on self devotement and control whereas has no significant effect an other subscale, challenge.

Keywords: Marriage, Marriage Satisfaction, Psychological Hardiness, Violence, Physical Violence, Psychological Violence.

TEŞEKKÜR

Tez sürecimde benim için çok değerli insanların doğrudan ve dolaylı olarak katkıları söz konusudur. Öncelikle, çeşitli zorluklar sonrasında yeniden başladığım yüksek lisans eğitimi ve tez hazırlık sürecinde bana inanan, manevi desteğini esirgemeyen, desteğiyle bana güç veren, saygı değer danışman hocam Prof. Dr. Banu YAZGAN İNANÇ'a sonsuz minnettarlığımı sunarım.

Tez sürecimin tamamlanmasında yardımını esirgemeyen Doç. Dr. Mehmet BİLGİN'e, tez ve eğitim sürecinde kapısını her çaldığımda değerli vaktini ayıran Dok. Öğr. Üyesi Fatma Sema GÜRKAN'a, tez ve eğitim sürecimde değerli zamanını ayıran bilgilerini paylaşan, destek olan Uzm. Psikolog Demet BUYURGAN'a, uzun süreden sonra eğitim sürecine başlamama vesile olan, her konuda manevi desteğini esirgemeyen Uzm. Psikolog Ramazan ŐİMŐEK'e, tez sürecinde akademik bilgilerini benimle paylaşan ve yardımını esirgemeyen Dr. Bülent TANSEL'e, tez savunma jürimde bulunmayı kabul ettiği için ve akademik bilgilerini paylaştığı için Doç. Dr. Cem Ali GİZİR'e, tez aşamasında uykusundan feragat ederek desteğini bilgisini esirgemeyen arkadaşım Uzm. Psikolog A. Rojda ABBASİGİL'e çalışmalarım esnasında her türlü destek ve emeğini benimle paylaşan Esra ÖZBEK'e, bana değerli zamanını ayırarak yardımcı olan Eda KILIÇKAYA'ya sonsuz teőkükür ve saygılarımı sunuyorum.

Her daim yapabileceğime dair inancını koruyan, hayatıma girmesi ile eğitim sürecime yön veren, motive eden ve tez sürecimde destek olan eşim Cihan BOZYEL'e, bazen benimle derslere katılmak zorunda kaldıklarında gösterdikleri sabır ve anlayış için, çalışmalarımı bitirip onlarla geçireceğim vakti sabırla bekledikleri için değerli çocuklarım Asin ve Mehmet BOZYEL'e sonsuz teőkükürlerimi ve minnetimi belirtmek istiyorum.

Pınar BOZYEL

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	xii
TABLO LİSTESİ.....	xiii
GİRİŞ.....	1
Problem.....	1
Araştırmanın Amacı.....	3
Araştırmanın Alt Amaçları.....	3
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi.....	4
Sayıtlar.....	5
Sınırlılıklar.....	5
Tanımlar.....	5

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	8
1.1. Aile İçi Şiddet.....	8
1.1.1. Kadına yönelik aile içi şiddet.....	8
1.1.2. Şiddet kuramları.....	9

1.1.2.1. Feminist Kuram.....	9
1.1.2.2. Sosyolojik Kuram.....	9
1.1.2.3. Psikolojik Kuram.....	10
1.1.2.4. Bilişsel Çelişki Kuramı.....	10
1.1.2.5. Saldırganlık Kuramı.....	10
1.2. Psikolojik Dayanıklılık.....	11
1.2.1. Psikolojik dayanıklılık kavramı.....	11
1.2.2. Psikolojik dayanıklılık ile ilgili kuramsal bilgiler.....	13
1.2.3. Psikolojik dayanıklılık alt boyutları.....	14
1.2.3.1. Kontrol.....	15
1.2.3.2. Kendini adama.....	15
1.2.3.3. Meydan okuma.....	15
1.3. Evlilik	16
1.3.1. Evlilik doyumu ile ilgili kavramlar.....	16
1.3.2. Evlilik doyumu ile ilgili kuramsal açıklamalar.....	17
1.3.2.1. Bilişsel Yaklaşım.....	18
1.3.2.2. Davranışsal Yaklaşım.....	18
1.3.2.3. Yapısal Yaklaşım.....	19
1.3.2.4. Yaşantısal Aile Yaklaşımı.....	19
1.3.3. Evlilik doyumun alt boyutları.....	19
1.3.3.1. Evlilik doyumu ve aile.....	19

1.3.3.2. Evlilik doyumu ve benlik	20
1.3.3.3. Evlilik doyumu ve cinsellik	20
1.4. İlgili Araştırmalar.....	21
1.4.1. Yurt içinde yapılan araştırmalar.....	21
1.4.2. Yurt dışında yapılan araştırmalar.....	25

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2. YÖNTEM.....	27
2.1. Araştırmanın Modeli.....	27
2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	27
2.3. Veri Toplama Araçları.....	30
2.3.1. Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği.....	30
2.3.2. Evlilik Doyumu Ölçeği.....	31
2.3.3. Demografik Bilgi Formu.....	31
2.4. Verilerin Analizi.....	32

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3. BULGULAR.....	33
3.1. Şiddet Görüp Görmeme Durumuna Göre Evli Kadınların Evlilik Doyumu ve Psikolojik Dayanıklılık Alt Ölçekleri Puanları Aritmetik Ortalamaları Arasında Anlamlı Fark Var mıdır?.....	33

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

4. TARTIŞMA VE YORUM.....	37
4.1. Şiddet Görüp Görmeme Durumuna Göre Evli Kadınların Evlilik Doyumu ve Psikolojik Dayanıklılık Alt Ölçekleri Puanları Aritmetik Ortalamaları Arasında Anlamli Fark Olup Olmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması.....	37
4.1.a. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların evlilik doyum ölçeği aile alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamli fark olup olmadığına ilişkin bulguların tartışılması.....	37
4.2.b. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların evlilik doyum ölçeği cinsellik alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamli fark olup olmadığına ilişkin bulguların tartışılması.....	38
4.3.c. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların evlilik doyum ölçeği benlik alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamalar arasında anlamli fark olup olmadığına ilişkin bulguların tartışılması.....	38
4.1.d. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların psikolojik dayanıklılık ölçeği kendini adama alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamli fark olup olmadığına ilişkin bulguların tartışılması.....	39
4.2.e. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların psikolojik dayanıklılık ölçeği meydan okuma alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamli fark olup olmadığına ilişkin bulguların tartışılması.....	39
4.3.f. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların psikolojik dayanıklılık ölçeği kontrol alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamli fark olup olmadığına ilişkin bulguların tartışılması.....	40

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	41
SONUÇ.....	41
ÖNERİLER.....	42
Araştırmacılar İçin Öneriler.....	42
Uygulamacılar İçin Öneriler.....	43
KAYNAKLAR.....	46
EKLER.....	54
EK 1: Evlilik Doyumu Ölçeği.....	54
EK 2: Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği	55
EK 3: Demografik Bilgi Formu.....	56
ÖZGEÇMİŞ.....	58

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge

Sayfa

Çizelge 3.1. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların evlilik doyumu ve psikolojik dayanıklılık alt ölçeklerine ait yapılan betimsel analiz sonuçları.....34

Çizelge 3.2. Şiddet görüp görmeme durumuna göre evlilik doyumu ve psikolojik dayanıklılık alt ölçekleri puanları aritmetik ortalamalarına ilişkin yapılan t- testi analizi sonuçları.....35

TABLO LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 2.1. Şiddet görmüş katılımcıların demografik değişkenleri	28
Tablo 2.2. Şiddet görmemiş katılımcıların demografik değişkenleri.....	29

GİRİŞ

Bu bölümde çalışmanın yapılma gerekçelerini ortaya koyan problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi ve gerekçesi, araştırmanın sayıltıları, araştırmanın sınırlılıkları ve çalışmada geçen bazı kavramlara ilişkin tanımlara yer verilmiştir.

Problem

Günümüzde engel olamadığımız ve giderek büyüyen sorunlardan biri de kadınlara uygulanan şiddettir. Şiddetin giderek yaygınlaşması, kadınların şiddeti hayatın kaçınılmaz bir parçası olarak görmesine ve bunun beraberinde sessiz kabulüne neden olmaktadır. Kadınların uğradığı şiddet yüzünden aldıkları ruhsal ve fiziksel yaraların yanı sıra hayatlarını kaybetmeleri de acı bir gerçektir. Kadınlar, şiddeti en çok yakınları tarafından (eş, aile gibi) görmektedirler. Şiddete maruz kalan kadının kişilerarası iletişimleri ve sosyal ilişkileri, evlilikleri ve psikolojik sağlıkları yaşanan durumdan dolayı zarar görmektedir. Şiddetin algılanma kavramı kişiden kişiye değiştiği için görmezden gelinmesi ve sessiz kalınması aslında kişide net bir kavramın oluşmamasından kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda araştırmada şiddet tanımının ve tanımdan yön bularak eşinden şiddet görmüş kadınların evlilik doyumu ve psikolojik dayanıklılık düzeylerinin ne yönde etkilendiği ele alınacaktır.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO)' ne göre şiddet; bir bireye, bir gruba ya da bir topluluğa yönelik amaçlı bir şekilde yapılan ve şiddet görende yaralanma, öldürme, psikolojik hasar, gelişim sorunu veya yoksunluk gibi sonuçlara yol açan, fiili ya da tehdit edici şekilde fiziksel güç ya da zorlamadır (Dünya Sağlık Örgütü, 2002). Alan yazın incelediğinde şiddet türleri ihmal (yetersiz ilgi gibi), psikolojik şiddet (anlayış, sevgi ve sempati göstermeme gibi), fiziksel şiddet (itip kakma, vurma, yakma gibi) ve cinsel şiddet (taciz, tecavüz ve fahişeliğe zorlama gibi) gibi farklı şiddet türleri şeklinde tanımlanmaktadır (Yıldırım, 1998). Bu araştırmada fiziksel ve psikolojik şiddet türleri ele alınacaktır.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (2008) fiziksel şiddeti, tokat atmak, dövme, tekmelemek, saçını çekmek, itmek, yumruklamak, kolunu kıvrırmak, bir yerini kırmak, silah, kesici alet, kimyasalla yaralamak, yakmak, öldürmek, tedavi olmasına engel olmak şeklinde tanımlanmıştır.

Psikolojik şiddet; bağırarak, hakaret, küfür, tehdit, alay etmek, karar vermesine izin vermemek, başka kadın-erkeklerle kıyaslamak, kendini geliştirmesine izin vermemek, başka bireylere iletişime geçmesine izin vermemek, evden çıkmayı yasaklamak, eğitim hakkını engellemek, her an nerede olduğunu kontrol etmek, başkalarının önünde sürekli sözünü kesmek şeklinde tanımlanmaktadır (Korkut ve Owen, 2008).

Evlilik, insanın gelişiminde önemli derecede rol oynayan ve bir süreç sonucu oluşan en küçük birimdir (akt; Çelik, 2006). Evlilik, bireyin ihtiyaçlarını karşılayabileceği en doğal ilişki biçimidir. Alan yazın incelendiğinde evlilikle ilgili birçok tanıma ulaşılmaktadır (Shadish, Ragsdale, Glaser ve Montgomery 1995; Moon, Dillon ve Sprenkle, 1990). Evlilik doyumu; evlilik içerisinde çiftlerin karşılıklı olarak yaşadıkları sevgi ve iletişim şekli, cinsel doyumları gibi bireysel boyutları kapsayan, aynı zamanda çiftlerin birlikte aldıkları kararlarda denge, kazanç ve sorunları paylaşma ve çözme gibi çevresel boyutları da sağlayan psikolojik tatmindir (Sokolski ve Hendrick, 1999; akt: Çelik-Yazgan İnanç, 2009). Bireyin, evlilik doyumu ve temel ilişkileri, yaşamdaki mutluluğunu etkileyen önemli bir kriterdir (akt; Çelik, 2006).

Şiddetin birey üzerindeki olumsuz etkileri; kendini değersiz ve yetersiz hissetme, intihar düşüncesi, sorumluluk almakta isteksizlik, çaresizlik, psikosomatik rahatsızlıklar, diğer bireylerle iletişime geçmede zorluk, özsaygısını yitirme ve korku olarak kendini göstermektedir (Uluocak ve diğ, 2014). Bireysel olarak etkilenen kadın sosyal yaşamına uyum göstermekte zorluk yaşamaktadır. Şiddet sonucunda oluşan fiziksel rahatsızlıklar ya da yaralardan dolayı utanan kadınlar yalnız kalmayı tercih ederek, sosyal veya iş yaşamından uzaklaşmayı tercih etmektedirler (Kemerli, 2002). Kocadere (1996) yapmış olduğu araştırmada evliliği etkileyen boyutlardan birinin de sözel ve fiziksel şiddet olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda evlilikte şiddet; çiftlerin birbirlerinin davranışlarını algılama şeklini, evlilik ilişkilerini ve doyumlarını olumsuz yönde etkilemektedir. İlişkilerinde şiddet davranışları olan çiftlerin birbirlerine yoğun duyguları olsa da bağlanma ile ilgili regresif yapıya sahip olmaları kaygı yaşamalarına neden olmaktadır (Siegel, 1991).

Şiddet olaylarına maruz kalan bireyler yaşamlarını kolaylaştıracak bir takım koruyucu faktörlere ihtiyaç duymaktadır. Bu noktada yaşanan zorluklar karşısında güçlü durmak ve ardından toparlanmak olarak dile getirilen ve olumlu uyumu içeren dinamik bir süreç olarak

tanımlanan psikolojik dayanıklılık kavramı karşımıza çıkmaktadır (Luthar, Cicchetti ve Becker, 2000). Psikolojik dayanıklılık tanımı, kişinin hayata tutunması, karşılaştığı stresli durumlarla daha etkili bir şekilde baş etmesi ve yaşanan stresli olay karşısında sağlıklı bir uyumun gerçekleşmesidir (Sağlam, 2012). Şiddet gören kadınların, evliliklerinde kendi duygularının yok sayıldığı ve yaşadığı şiddeti kabul etmelerinin psikolojik dayanıklılık güçlerini azalttığı belirlenmiştir. (Crawford ve ark., 2009). Psikolojik dayanıklılığı düşük olan kadının problem çözme ve kişiler arası ilişkiler konusunda güçlük çekmekte, sosyal ilişkilerini ve eşiyle olumlu ilişki kurma özelliğini büyük ölçüde kaybetmektedir. Psikolojik dayanıklılık kavramı aile yılmazlığı açısından değerlendirildiğinde aile içinde yaşanan kriz durumlarının şiddet gören kadınlarda psikolojik dayanıklılık düzeylerinin düşük olduğu araştırmalar sonucunda ortaya çıkmaktadır (Aydöner, 2008; Gökmen, 2009; Sağlam, 2015).

Kadın yaşadığı şiddeti anlatırken utanabilmekte ya da eşi tarafından yaşadığı şiddeti anlatması yasaklanabilmektedir (Davis, 2002). Özellikle eşler arasında yaşanan şiddetin, aile dışına çok fazla yansıtılmaması nedeni ile kadının şiddet yaşantısıyla ve sonuçlarıyla başa çıkması oldukça zor olmaktadır. Bu nedenle yapılacak bu çalışma şiddet gören kadınların evlilik doyum düzeyleri ve psikolojik dayanıklılık düzeylerinin incelenmesi önemlidir. Bununla birlikte kadınların yaşanan bu olumsuz olay sonrasında yaşama uyum sağlayabilmeleri ve kaliteli şekilde devam edebilmelerinin incelenmesi uygundur.

Araştırmanın Amacı

Çalışmanın genel amacı eşinden şiddet gören ve görmeyen evli kadınların, evlilik doyumunu ve psikolojik dayanıklılık düzeylerinin karşılaştırılmasıdır.

Araştırmanın Alt Amaçları

1. Şiddet görüp görmeme durumuna göre evli kadınların evlilik doyumunu ve psikolojik dayanıklılık alt ölçekleri puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

1.a. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların evlilik doyum ölçeği aile alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?

2.b. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların evlilik doyumu ölçeği cinsellik alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?

3.c. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların evlilik doyumu ölçeği benlik alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?

1.d. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların psikolojik dayanıklılık ölçeği kendini adama alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?

2.e. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların psikolojik dayanıklılık ölçeği meydan okuma alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?

3.f. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların psikolojik dayanıklılık ölçeği kontrol alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Ülkemizde ve dünyamızda kadına şiddet gün geçtikçe artıp sorun haline gelmiştir. Kadın sosyo-ekonomik düzeyi, yaşı, çocuğu olup olmaması veya hasta olup olmaması fark etmeksizin şiddete maruz bırakılmaktadır. Birçok ailede kültürel normlara dayanarak kadının eğitim seviyesi yüksek olsa da şiddeti kabullenip sessiz kalması, aile, akraba, arkadaş gibi çevresindeki kişilerden “ yuvayı dışı kuş yapar, kol kırılır yen içinde kalır” gibi baskılarla, kadından gördüğü şiddeti kabullenmesi ve gizli tutması beklenmektedir. Her bireyin mutlu olmak ve hayatı paylaşmak adına birlikte karar verdikleri evliliğin, doyuma ulaşması evli çiftler için önem arz etmektedir. Evlilik doyumunu etkileyen faktörler olarak psikolojik ve fiziksel şiddet incelenirken, zorlu yaşam olaylarının üstesinden sağlıklı bir şekilde gelme olarak görülen psikolojik dayanıklılık kavramı ile şiddet türleri arasındaki ilişkisinin incelendiği araştırmalara az sayıda rastlanılmıştır.

Genel olarak alan yazın incelendiğinde şiddete uğramış evli kadınların evlilik doyumu düzeyleri ile psikolojik dayanıklılık düzeylerinin incelendiği araştırmalar; Sağlam 2015, Ayhan 2016, Yiğit 2018 ve Aydöner 2018, tarafından gerçekleştirilmiştir. Şiddet gören kadınların eğitim düzeyleri ile ilgili yapılan araştırmalar; (Constantino ve ark., 2005; Kundapur ve ark., 2017) dir.

Sonuç olarak, şiddetin kadınların yaşam kalitesini, davranışlarını ve duygularını olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir. Yaşanan şiddetin birey üzerindeki psikolojik etkilerinin aile, iş, sosyal ve evlilik yaşamlarından uzaklaştırdığını ve bu alanların olumsuz yönde etkilendiği düşünülmektedir. Bu bağlamda şiddet görmüş kadının olumsuz duygu ve davranışlarının evlilik doyum ve psikolojik dayanıklılık düzeylerinin ne yönde etkilendiğinin araştırılması önemlidir.

Bu araştırmadan elde edilecek bulguların, şiddet gören kadınları daha iyi anlamaya olanak sağlayacağı, bu kadınların rehabilitasyonun da ve onlara yönelik geliştirilecek sosyal politikalarda yararlanabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, bu araştırma verilerinin benzer araştırmalara kaynaklık edeceği ve alanyazına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Sayıtlar

1- Çalışmaya katkı sunan kadınlar ölçeklerde yer alan soruları dikkatli bir şekilde okuyarak içtenlikle cevaplamıştır.

Sınırlılıklar

- 1- Bu çalışma araştırmaya katılan denek sayısı ile sınırlı tutulmuştur. Araştırmanın deney grubu Türkiye'nin Mersin İlinde kartopu yöntemiyle ulaşılan evli kadınlar oluşturmaktadır. Araştırma katılımcıların kullanılan ölçeklerdeki sorulara verdiği cevaplar ile sınırlı kalmaktadır.
- 2- Kullanılan veri toplama araçları seçilen katılımcı grubu için geçerli ve güvenilirlerdir.

Tanımlar

Evlilik: Karşılıklı cinsel doyumun sağlanmasını, birlikteliği, dayanışmayı ve neslin süreğenliğini sağlayan bir ilişki biçimidir (Polat, 2016).

Evlilik doyum: Evlilik kurumunun içinde varlığını sürdüren çevresel (eşlerin kararlarda eşitliği, baskınlığı, kazanç, çalışma, problemleri paylaşma vs.) ve kişisel (eşlerin birbirine karşı gösterdiği sevgi tarzı, tutumu, cinsel doyum, iletişim biçimi, eşlerin birbirlerine kendilerini ifade etmesi) boyutlardan eşlerin elde ettiği psikolojik tatmin (Sokoliski, Hendrick, 1999).

Aile: Eşlerden birinin ya da diğerinin anne-baba ve kardeşlerini kapsamaktadır. (Çelik, 2006).

Cinsel Doyum: Eşlerin cinsel zevklerinin, cinsel heyecanın, cinsel duygularının bedensel ve psikolojik olarak ortaya çıkması ve eşlerin birbirlerine yakınlaşarak gizli duygularını ifade etmesi, cinsel olarak doyuma ulaşmasıdır (Miller, Baruch, 2001; akt: Çelik, 2006).

Benlik: Bir kişinin bilinçli olacak kendi varoluşu kapsamında adlandırabildiklerinin toplamıdır (Adams,1995; akt. Çelik, 2006).

Psikolojik dayanıklılık: Stresli yaşam durumları ile karşılaşıldığında bir direnç kaynağı olarak görev yapan bir kişilik özelliğidir (Terzi, 2005).

Meydan okuma: Değişimin günlük yaşamın doğal bir parçası ve güvenliği tehdit eden bir unsur olmaktan ziyade gelişim için bir uyarıcı olduğu yönündeki inançtır (Maddi ve diğ., 2006).

Kendini adama: Durağan olmaktan çok değişime olan inancı ifade etmektedir (Terzi, 2005).

Kontrol: Bireyin yaşamındaki çeşitli durumları etkileyebileceğine olan inancını ifade eder. Denetim bireyin yaşamındaki durumları değiştirilebilecek düşünceleri ve eylemleri içerir (Holt, Fine ve Tollefson, 1987; akt. Terzi, 2005).

Şiddet: Fiziksel güç ya da kuvvetin, amaçlı bir şekilde kendine, başkasına, bir gruba ya da topluluğa karşı fiziksel zarara ya da fiziksel zararlarla sonuçlanma ihtimalini artırmasına, psikolojik zarara, ölüme, gelişim sorunlarına ya da yoksunluğa neden olacak şekilde tehdit edici biçimde ya da gerçekten kullanılmasıdır (Dünya Dünya Sağlık Örgütü, 2002: s. 4).

Psikolojik şiddet: O'Leary ve Mauiro (2001), bireyin psikolojik şiddete maruz bıraktığı kişide korku yaratmış olması ve bu kişinin özgüvenini zedeleyecek şekilde davranışlarda bulunmasıdır. Kişi baş başa ya da başkasının yanında fark etmeksizin karşısındaki kişiye yaptığı bu davranışları, diğer kişinin davranışlarının kendi kontrolünün dışına çıkmamasını sağlamak amacıyla kontrol etmesi ya da aşışılması gerçekleşmektedir. Genellikle sözel hakaret, baskı kurma, kontrol etme, soyutlama, küçük duruma düşürme, isim takma, tehdit

etme, davranışlarını kısıtlama ya da kişiyle ilgili bilgileri onu sindirmek için kullanma gibi fiziksel olmayan davranışları içermektedir (Follingstad vd., 2015; Krug vd., 2002).

Fiziksel şiddet: Yumruklamak, tokat atmak, hırpalamak, tekmelemek, kolunu bükme, bağlamak, boğazını sıkma, saçını çekme, kesici veya vurucu aletlerle yaralamak, kaynar suyla veya vücudunda sigara söndürme, el ve ayaklarını ezmek, sakat bırakma, sağlıksız koşullarda yaşamaya mecbur tutma, işkence yapmak ve sağlık hizmetlerinden yararlanmasına engel olarak bedensel zarar görmesini sağlamak fiziksel şiddettir (T.C. Kadın Statüsü Başkanlığı Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı, 2008: s.7).

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1.1. Aile İçi Şiddet

Evli olan kişiler anlamlı yakın ilişkileri ile ilişkilerinde yüksek düzeyde doyumu yaşayabilir. Öte yandan kimi zaman duygusal, fiziksel çatışmaları ve gerilimleri içinde barındırabilir. Günümüzde şiddet olgusu gerek bireysel gerekse toplumsal boyutta sık sık karşılaşılabileceğimiz bir problemdir. Şiddet olgusu baskı, eziyet, korkutma, sindirme, cezalandırma olabilmekte ve şiddete her toplumda rastlanmaktadır.

1.1.1. Kadına yönelik aile içi şiddet

Kadınlar, tarih boyunca cinsiyet ayrımcılığına ve eşitsizliklere maruz kalmışlardır. Birçok ülkede eşitliğe ve kadın haklarına yönelik haklar gelişmiş olsa da araştırmalar kadınların erkeklerden daha düşük statüde ve daha az imtiyaza sahip olduklarını göstermiştir. Çoğu ülkede kadın hakları alanında yapılan çalışmalar, aile içinde kadınların “çeşitli şiddet türlerine maruz kalması gibi durumları ortaya çıkarmıştır. Geleneksel cinsiyet rollerinin ve bu rollerin öğrenildiği sosyalleşme sürecinin etkisi yadsınamaz ölçüde olup bu durum ülkemizde de ciddi bir problem oluşturmaktadır (Sakallı-Uğurlu, 2002).

Aile içi şiddet Türkiye’de ve dünyada özellikle kadınlara karşı olmak üzere çok sık rastlanan ve toplumsal sorunlara yol açan büyük bir problemdir. Aile içi şiddete çoğunlukla kadınlar maruz kalsa da çocuklar, kardeşler, yaşlılar ve bakıma ihtiyacı olan engelliler de maruz kalmaktadırlar (Cedaw, 1993).

Erkek egemen toplumlarda, özel alan ve ailenin mahremiyeti ile ilgili erkeğin sorumlu tutulması kadına yönelik şiddetin göz ardı edilmesine ve şiddetin hak ve meşru olmasına neden olur. Buna bağlı olarak şiddete uğrayan kadınlarda bir kusur aranır ve şiddeti uygulayan kişi genellikle ceza görmez. Çoğunlukla aile içi şiddet “yuvanın yıkılmasını” gerektirecek bir sebep olarak sunulmamaktadır. Yasal olarak bu durumla ilgili düzenlemeler

yapılıp kadın erkek eşitliği sağlanmaya çalışılsa da uygulamada eşitsizlik ve ayrımcılık hala söz konusudur. Şikâyette bulunan şiddet mağduru kadınlar devletin ve adli mahkemelerin ilgisiz davranması durumuyla karşılaşabilmektedirler. Bu durum kadınların özgürleşememesine neden olmakta ve kadını şiddete maruz kalarak yaşamaya zorlamaktadır (Afşar, 2015).

1.1.2. Şiddet kuramları

Bu bölümde eşler arası şiddet yaklaşımlarını feminist kuram, kişisel düzey kuramları ve kişiler arası düzey kuramları başlıkları altında ele alınacaktır.

1.1.2.1. Feminist Kuram

Feminist yaklaşımına göre; toplumsal cinsiyet rolleri ve kadınların bu roller bakımından dezavantajlı konumda olması şiddetin önemli nedenleri arasındadır (Taşkale, 2019).

Feminist yaklaşım, kadının eşine şiddet uygulaması kendini savunmak için başvurdukları bir yol olarak görmektedir (Shorey ve ark., 2008, Akt: Güven, 2010). Erkek tarafından uygulanan şiddetin ataerkil toplumlarda baskı aracı olarak kullanılmasına daha fazla rastlanmaktadır. Feminist bakış açısı sosyal normların erkeği desteklemesi ile toplum içinde erkeğin daha fazla güce sahip olduğunu belirtmektedir. Feminist kuram şiddeti anlamaya çalışır ve bu ilişkilerin sosyo-kültürel bağlamda incelenmesini sağlar. Bu kuramda, ataerkil toplumdaki cinsiyet ayrımcılığı ve eşitsizlik, kişilerarası şiddetin asıl sebep olup olmadığına dair bir perspektife sahiptir (Güven, 2010).

1.1.2.2. Sosyolojik Kuram

Sosyolojik yaklaşım; şiddetin kaynağını sosyo-kültürel çevre faktörlerinde görmektedir. Bu yaklaşıma göre ata erkil toplumlarda, erkeğin güç faktörü olarak görülmesi kadına yönelik şiddetin sürekliliğini ve sıklığını sağlamaktadır. Şiddet bir ceza yöntemi ya da güç gösterme, baskı kurma ve otorite göstergesi olarak kullanılmaktadır.

Eşler arası şiddet, sosyal sistem sorunu olarak görülmektedir. Aile içi iletişim eksikliği ve ilişkilerde başarısızlık şiddete neden olmaktadır. Şiddete başvuran kişi otoritesinin tehlikede olmadığını düşünse de gücünü kanıtlamak için şiddete başvurur. Çocukluk yaşantısında, kız çocuklarına, uyumlu olmaları, inatçı olmamaları, erkek çocuklarına kavga etmeleri gerektiği öğretilir (Aytaç ve ark. 2016).

1.1.2.3. Psikolojik Kuram

Şiddete uğrayan kadınlar psikolojik yaklaşım çerçevesinde iki önemli kuram ile açıklanmaktadır. Bunlar; Bilişsel Çelişki Kuramı ve Saldırganlık Kuramıdır.

1.1.2.4. Bilişsel Çelişki Kuramı

Bilişsel çelişki kuramı; evliliklerinde şiddete maruz kalan kadınların, şiddet nedeni olarak kendini suçlama eğilimi göstermesi, uzun süreler boyunca şiddet uygulayan kişiyle aynı ortamda kalmasından kaynaklandığını açıklamaktadır. Kişinin uzun süre şiddetin yaşandığı ortamda bulunması gerginlik durumunu arttıran bir etken olarak görülmektedir. Bireyin yaşadığı duruma bir anlam yüklemeye çalışırken kendi benliğinden uzaklaşıp şüphe duymaya başlamasının yanı sıra şiddeti uygulayan kişinin görüşünü kabul edip etmemesi ile ilgili de iki karşıt görüş arasında ki düşünce karmaşasını en aza indirmeye çalıştığı görülmektedir (Temiz, 2008).

1.1.2.5. Saldırganlık Kuramı

Şiddetin oluşumunda yer alan saldırganlık nedeni, çeşitli biçimlerde ortaya çıkan öğrenilmiş bir davranış olduğu için şiddet eğilimi göstermemek de öğrenilebilmektedir. Agresif olmayan davranışlar saldırganlığın yanı sıra öğrenilebilir. Kadının aile içi şiddete maruz kalmasından sonra da kendini kötü hissetmesine devam eder. Aile içi şiddetin masum tanığı olan çocuk, bulunduğu durumu ve çökkünlük duygularını içselleştirir. Her çocuk babasını gerçek anlamda güçlü biri olarak görme ve o şekilde özdeşim yapma gereksinimi içindedir. Her iki sosyo-kültürel kuram saldırganlığın nedenlerini açıklarken ve şiddet ve bireyci duyguların merkezi bir rol oynadığı belirtilmektedir (Aytaç ve diğerleri, 2011; Sokullu-Akıncı, 2008).

1.2. Psikolojik Dayanıklılık

İnsanlar, olumsuz yaşam olayları karşısında zorluk yaşayabilmektedir. Zorlu yaşam olayları karşısında yaşadığı strese rağmen akıl sağlığını koruyabilen insanlar psikolojik dayanıklılığı yüksek olan bireylerdir. Bireyin bu zorlayıcı durum karşısında davranışsal, düşünsel, duygusal tepkileri önemli rol oynamaktadır; bireyin zorlayıcı durumlar karşısında kendini geri çekmesi, pes etmesi ya da bu durumun üzerine gidip sonucu değiştirmesi için gayret göstermesi kişinin psikolojik dayanıklılık düzeyine göre farklılık gösterir (Sezgin, 2016).

Literatürde psikolojik dayanıklılık ile ilgili yapılan araştırmalarda psikolojik dayanıklılığı yüksek olan kişilerin yoksulluk, şiddet veya hastalıklar karşısındaki baş etme stratejileriyle üstesinden geldikleri görülmüştür. Psikolojik dayanıklılık düzeyi yüksek olan bireylerin ayrıca iletişim becerilerinin ve problem çözme yeteneklerinin yüksek olduğu da görülmüştür (Öz ve Yılmaz, 2009).

1.2.1. Psikolojik dayanıklılık kavramı

Kavramsal temelleri varoluşsal kişilik teorisine dayanan, psikolojik dayanıklılık kavramı ilk olarak Kobasa (1979) tarafından ortaya atılmıştır (akt; Bahtiyar ve Yöndem, 2016). Psikolojik dayanıklılık kavramı alan yazında zaman zaman yılmazlık, güçlülük gibi kavramlarla eşanlamlı olarak kullanılmaktadır (Simoni ve Peterson, 1997).

Psikolojik dayanıklılık kavramı Latince "*resilience*" kökünden türemiş olup bir maddenin elastik olması ve özüne kolayca dönebilmesini ifade etmektedir (Greene, 2002: akt. Gizir 2007). Türkiye'deki alan yazın incelendiğinde "*resilience*" kavramının Türkçe'ye nasıl çevrileceği konusunda fikir birliği olmadığı görülmüştür. Terzi (2008), kavramı "kendini toparlama gücü" olarak belirtirken; Öğülmüş (2001) "yılmazlık" olarak ele almıştır. Öte yandan Gizir (2007) ve Kararımak (2007) çalışmalarında kavram "psikolojik sağlamlık" olarak ele almış, Eminağaoğlu (2006) ise "psikolojik dayanıklılık" olarak kullanmıştır. Bu araştırmada "*resilience*" kelimesinin karşılığı olarak "psikolojik dayanıklılık" ifadesi kullanılmıştır.

Psikolojik dayanıklılık kavramının sözlük anlamlarına bakıldığında; The Random House Sözlüğü'ne (1987) göre psikolojik dayanıklılık "sıkıştırılıp ya da esnetildikten sonra orijinal formuna veya pozisyonuna dönebilme becerisi" olarak tanımlandığı görülmektedir. Webster Yeni Yirminci Yüzyıl İngilizce Sözlüğü'ne (1970) göre de psikolojik dayanıklılık "sıkıştırıldıktan sonra eski haline gelmek/dönmek ve güç, enerji, cesaret kazanmak" anlamına gelmektedir. Psikolojik dayanıklılık, felaket, stres ya da travma karşısında pozitif adaptasyona atıf yapan bir yapı olarak kullanılmaktadır (Masten, 2001; Masten ve Reed, 2002).

Earvolino-Ramirez (2007) kavramı kişinin hastalık, depresyon, kötü durum veya yaşanan travmatik olaylara karşı iyileşme çabası ve iyileşmesi sonucunda eski dinamik haline dönmesi, psikolojik dayanıklılığın esneklik hali olarak tanımlamaktadır. Psikolojik dayanıklılık; kişinin yaşamında engellerle karşılaşması ve bununla baş etmesi sonucunda başarılı olmasıdır. Birey ruhsal olarak dayanıklı değilse, gelişim dönemi özelliklerine uygun olarak gelişimini sürdüremeyeceğini, kendisinden beklenen görevleri yerine getiremeyeceğini ve ilişkilerine sağlıklı bir biçimde devam edemeyeceğini belirtmektedir. Kobosa, (1979) psikolojik dayanıklılığın fiziksel olarak dayanıklı, güçlü ve sağlıklı olmayı ifade etmediğini belirtmektedir (Bahtiyar ve Yöndem, 2016).

Masten, Best ve Garnezy, psikolojik sağlamlığın literatürde üç temel olguyu tanımlamak için kullanıldığını belirtmişlerdir (Masten, 1990; akt. Gizir, 2007). Birinci temel psikolojik dayanıklılık kavramı mevcut zorlukları aşan ve yüksek risk altındaki kişilerin iyi bir gelişim gösterdiğini belirtmek için tanımlanmıştır. Yüksek risk altındaki gruplarda daha başarılı sonuçlar elde edilmekte ve çalışmaların değişkenlerinin belirlenmesi için katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Bireyin yaşadığı boşanma gibi olumsuz temel stres nedenleri karşısında hemen üstesinden gelip kabullenmesi uyum gösterme özelliğini ön plana çıkarmaktadır. Çalışmaların odak noktası bireyin yaşamış olduğu bir veya birden fazla stresli olayların yaşam kesitinde yakın sürede yaşanmış olmasıdır. Bu faktör de ikinci temel psikolojik dayanıklılık olgusudur. Üçüncü temel psikolojik dayanıklılık ise grup çalışması bireyin yaşadığı psikolojik travmadan sonra travmanın etkilerinden kurtulması ve iyileşmesinde rol oynayan bireysel özellikleri, farklılıkları incelemeyi amaçlanmaktadır (Masten, 1990; akt. Gizir, 2007).

Tüm kavramlar incelendiğinde Masterson ve arkadaşlarının (1990) ortak kavramları buldukları görülmüştür. Psikolojik dayanıklılık kavramının tanımlamalarının ortak özelliğinin üç tane olduğu görülmektedir. Birincisi yaşanan olumsuzluklara karşı zorlukları aşan ve beklenenin üzerinde gelişim gösteren bireylerin sağlıklı bir şekilde ayakta kalmalarıdır. Bu özellik kişilerin kişisel bir yeteneğe sahip olduğu inancını taşımaktadır. İkinci temel psikolojik dayanıklılık özelliği, kişinin zorlu yaşam olaylarına maruz kalmasına karşın gösterdiği uyum ile ilintilidir. Üçüncü psikolojik dayanıklılık özelliği ise ailede veya yakınlarında sevdiği kişilerin acı kaybı ya da büyük kazalara maruz kalması ve doğal afet gibi olayları yaşaması karşısında travma durumlarını atlatma becerisi ile ilişkilidir. Yaşanan travmayla yüzleşip onu kabullenmek bireyin baş etme yeteneğiyle ilişkilidir (Akt. Tümlü ve Recepoğlu, 2013)

Sonuç olarak alan yazında psikolojik dayanıklılık kavramı incelendiğinde tek geçerli bir tanımın olmadığı görülmektedir. Ancak bu tanımlamaların ortak noktası; olaylar karşısında baş etme durumu, dinamik bir süreç olma ve sağlıklı bir şekilde uyum gösterme gibi süreçleri içermesi özelliği taşımalarıdır.

1.2.2. Psikolojik dayanıklılık ile ilgili kuramsal bilgiler

Psikolojik dayanıklılık kavramına farklı bakış açıları olduğu yapılan tanımlamalar kısmında görülmektedir. Kobasa (1982), yaşanan güç olaylarda kendini toparlama gücü yüksek bireylerin kişilik özelliği olarak ele alınan psikolojik dayanıklılığın, sağlık ve kişilik üzerindeki etkisini, varoluşçu yaklaşımın temel olarak belirlediği kavramlara göre açıklamıştır (Zengin, 2013).

Varoluşçu yaklaşıma göre insanı anlamak için fenomenolojik bir yaklaşımı benimsemek gerekmektedir. Kişi en iyi bakış açısıyla anlaşılabilen bir dünyada var olmaktadır. (Feist ve Feist, 2006; akt. İnanç ve Yerlikaya, 2018). Varoluşçu yaklaşımda insanın dünyadan ayrı bir varlığı yoktur ve yine içinde yaşadığı dünyada kişinin onu algılayışından bağımsız değildir. İnsanın ruhsal yapısını ve içinde yaşadığı dünyanın bir bütün olduğunu ön süren varoluşçular bu bütünlük içindeki varoluşun algısını da dasein olarak adlandırmaktadırlar. Almanca kökenli olan bu soru çok basit bir tabirle “burada olmak” anlamına gelmektedir. Bireyin dasein’i ne kadar güçlü ise kişi o denli sağlıklıdır ancak insanın dasein’ini geliştirmesi ve doğuştan var olan potansiyellerini yaşama

geçirebilmesi sürekli çaba ve cesaret gerektirmektedir (May, 1969; akt. İnanç ve Yerlikaya, 2019)

Varoluşçu yaklaşımda birey özgürdür ve özgürce seçim yapabilir. Aldığı kararların sorumluluğunu alabilir ve bu sorumluluğu alabilme ya da üstlenme becerisine sahip olduğu için bireyi sürekli gelişebilen bir varlık olarak tanımlayabilmek mümkündür. Eğer kişi kendini geliştirebiliyorsa kimliğini kurabilir bunun yanında gizil güçlerini geliştirebilir ve bunu da istediği zaman istediği koşullarda yapabilir. Kısacası insan varoluşunu şekillendirebilir. Bununla birlikte birey geçmişiyile değil şimdiki tutum, davranış, yetenekleriyle. Ne olduğu ve gelecekte bunu nasıl sergilediği önemlidir. Başka bir ifadeyle, insanın geçmişi anı ve geleceği kendi eseridir (May, 1969, akt; Zengin, 2013).

Bronfenbrenner (1986) tarafından geliştirilen ekolojik kuram dört düzeyden oluşan bir sistem teorisidir. Bu dört düzey mikrosistem, mezosistem, ekosistem ve makro sistemden oluşmaktadır. Her bireyin yaşadığı bir mikrosistem (ev, iş ve okul) vardır ve bu mikro sistem bireyin davranışlarına ve eylemlerine etkide bulunmaktadır. Yetişkinlerin mikro çevresi en yakın sosyal çevrelerinden oluşmaktadır. Bireyin ailesi, arkadaşları, akrabaları, çalışma arkadaşları, komşuları ve sosyal çevresi ile ilişkileri mikro çevrede gerçekleşmektedir. Mikrosistem arasındaki ilişkiler mezosistemi oluşturmaktadır. Ekosistem mikrosistem ve makrosistemin etkisi altında kalmaktadır (Bronfenbrenner, 1986). Psikolojik dayanıklılığın gelişimsel, ekolojik ve sosyokültürel bağlam içinde ele alınıp değerlendirilmesi, psikolojik dayanıklılığın çok boyutlu olan yapısının anlaşılmasını kolaylaştırabilir (Greene, 2002). Ekolojik sistemler kuramı temel alındığında, psikolojik dayanıklılık birkaç faktörden etkilenen bir durum olmaktan çıkmakta, kişisel ve kişilerarası değişkenlerin karşılıklı etkileşiminin bir ürünü haline gelmektedir. Aynı zamanda, psikolojik dayanıklılığın kişilerin bulunduğu koşullardan bağımsız ele alınamayacağı belirtilmiştir. (Çakır, 2009).

1.2.3. Psikolojik dayanıklılık alt boyutları

Kobasa'nın varoluşçu kişilik teorisine bakıldığında "stresli yaşam durumları ile karşılaşıldığında bir direnç kaynağı olarak görev yapan kişilik özelliği" olarak ele alınan psikolojik dayanıklılık, kendini adama, kontrol ve meydan okuma boyutlarından

oluşmaktadır (Holt, Fine ve Tollefson, 1987; Skau, 1994; Florian, Mikulincer ve Taubman, 1995; akt. Terzi, 2005).

1.2.3.1.Kontrol

Psikolojik dayanıklılığın alt boyutlarından biri olan kontrol, bireyin yaşamındaki birçok durumu etkileyebileceğine olan inancını ifade eder. Kontrol bireyin yaşamındaki durumları değiştirebilecek düşünceleri ve eylemleri içerir (Holt, Fine ve Tollefson, 1987). Yaşamda zorluklarla karşılaşıldığında, çözümsüz olmak yerine olayların sonuçlarını etkileyebilme hedefi olan kontrol, disiplin, başarı yönelimli olmayı, özerkliği ve içsel güdülenmeyi, karar verme becerisini, kişisel özgürlük ve seçim yapabilmeyi içermektedir (Kobasa, 1979; akt: Işık, 2016).

1.2.3.2. Kendini adama

Psikolojik dayanıklılığın diğer bir alt boyutu kendini adamadır. Kişinin sosyal çevreye, işe, aile çevresine, kişilerarası ilişkilere, inançlara ve değerlere olan kendini adaması ve hayatının tüm alanları için geçerlidir. Bu, bireyin stresli yaşam durumlarıyla başa çıkmak için gerekli güç kaynağını oluşturmasını sağlar (Işık, 2006). Kendini adama düzeyi yüksek olan kişiler, kendilerine ve çevrelerine zaman harcamayı bir değer olarak düşünürler, bu nedenle yaptıkları her şeyde meraklarını giderecek, anlamlı şeyler bulabilirler (Sinclair ve Tetrick, 2000). Kendini adama duygusu yüksek olan bireyler etraflarıyla ve diğer bireylerle uyum içerisindeyler. Bu olumsuz duygu biçimleri, sağlıklı bir şekilde harmanlanarak, ifade edilme biçimini de bünyesinde barındırır (Zengin, 2013).

1.2.3.3. Meydan okuma

Meydan okuma, psikolojik dayanıklılığın bir diğer alt boyutudur. Değişim günlük yaşamın doğal bir parçası ve güvenliği tehdit eden bir unsur olmaktan çok gelişim için bir uyarıcı özelliği taşır. (Maddi vd., 2006; akt; Işık, 2016). Meydan okuma özelliğine sahip olan kişiler değişimi, gelişim olarak algıladıkları için yaşadıkları durumları yeniden düzenleyebileceklerine inanmaktadırlar. Bu nedenle ilginç ve çeşitli yaşam tecrübelerine önem verirler (akt; Işık, 2016).

Psikolojik dayanıklılığın üç alt boyutu olan kontrol, kendini adama, meydan okuma ve bir arada değerlendirildiği zaman bireyin stresinin azaldığı görülmektedir. Ayrıca bu alt boyutların bilişsel değerlendirme ve başa çıkmanın etkisiyle yaşanan stresi aza indirdiği görülmektedir. Kontrol, meydan okuma ve kendini adama; karşılaşılan durumun algılanmasının değiştirilmesi ile stresin etkilerini azaltmayı hem bilişsel değerlendirme hem de başa çıkmanın etkileriyle stresli yaşam durumlarının olumsuz sonuçlarını en aza indirmeyi sağlamaktadır. Kontrol, meydan okuma ve kendini adamanın gerçekleşmediği durumlarda ise “yabancılaşma” ortaya çıkmaktadır (Lambert, Lambert ve Yamase, 2003). Birey bir amaca kendini adamadığında, kendi rahatı ve kendini adadığı durumun sürekliliği için gereken denetimi sağlayamadığında, yaşam olaylarını güvenliğini tehdit eden bir durum olarak algıladığında, kendi benliğine ve içinde yaşadığı çevreye yabancılaşmaktadır (Lambert, Lambert ve Yamase, 2003).

1.3. Evlilik

Evlilik ve aile ile ilgili literatür incelendiğinde birçok kavramın iç içe olduğu gözlenmektedir. Kuramlar aile ve evliliğin davranış, ilişki ve eşlerin ikili ilişkilerinin nasıl etkilediğini vurgulamaktadır. Fonksiyonel olmayan ailede eşlerin durumlarının birbirinden farklı olduğu gözlenmektedir. Bu nedenle yaklaşımlar, evlilik içinde birçok odak noktasının, çocukların rolünün, dışarıdan akrabaların aile ve evlilik doyumu açısından büyük önem taşıdığını vurgulamaktadır. Ayrıca kuramlar açısından aile ve evliliği etkileyen faktörler olarak, ailenin inanç yapısı, eşler arası sosyal farklılıklar, evlenmeden önceki durumda birbirleriyle olan ilişkisinin evlendikten sonraki durumu, kök ailelerinin sürece müdahil olmaları ve yaşam tarzı evliliği etkileyen birçok faktör içerisinde yer almaktadır. (L'abate, 1994).

1.3.1. Evlilik doyumu ile ilgili kavramlar

Literatürde evlilik doyumuna ilişkin benzer kavramlar bulunmaktadır. Kaynakların çoğunda evlilik kalitesi, evlilik doyumu, evlilik uyumu gibi kavramların eş anlamda kullanıldığı görülmektedir (Sabatelli, 1984; akt. Çelik 2006). Alan yazına bakıldığında evlilik uyumu kavramı ilgili farklı yaklaşımlar yer almaktadır. Evlilik uyumu, eşlerin olumlu etkileşiminin sonucu olarak evliliklerinde ki memnuniyeti ve mutluluğu açıklamaktadır. Bu

bağlamda evlilik doyumu ile karıştırılabilmektedir. Evlilik doyumu ve evlilik uyumu kavramları arasında yüksek korelasyon olması nedeni ile birbirlerinin yerine kullanılmaktadır (Yılmaz, 2001). Hawkins ve Booth (2005) eşlerin evliliklerinde birlikte hissettikleri mutluluğun değil de bireysel olarak hissettikleri mutluluğun evlilik doyumu olduğunu belirtmiştir. Bradburry, Finchman ve Beach (2000), olumsuz durumların ortaya çıktığı evlilikler doyumsuz, evliliğin sorunsuz olması ise doyum sağlanan evlilikler olarak adlandırılmıştır.

Tezer (1986) evlilik doyumunu, bireyin evlilik ilişkisindeki gereksinimlerini karşılama derecesine ilişkin algısı şeklinde ifade etmiştir. Evlilik doyumu, evlilik kurumunun içinde varlığını sürdüren çevresel (eşlerin kararlarda eşitliği, baskınlığı, kazanç, çalışma, problemleri paylaşma vs.) ve kişisel (eşlerin birbirine karşı gösterdiği sevgi tarzı, tutumu, cinsel doyum, iletişim biçimi, eşlerin birbirlerine kendini ifade etmesi) boyutlardan eşlerin elde ettiği psikolojik tatmin şeklinde de ifade edilmektedir (Sokolski ve Hendrik, 1999). Bir başka araştırmacı ise evlilik doyumunu kişinin evliliği hakkındaki duyguları, bakış açısı ve algısı olarak ifade etmektedir (Kirby, 2005).

1.3.2. Evlilik doyumu ile ilgili kuramsal açıklamalar

Kuramlar ekonomik, duygusal, iletişim, cinsel sorunlar gibi problemlerin aile fertlerini etkilemelerini değerlendirme ile ilgili açıklamalar getirmektedir. Aile içinde her bir ferdin rolleri birbirinden ayrıdır. Buna dayanarak araştırmalara aileyi ve evliliğin yapısını dâhil ederken her bir ferdin (çocuklar, karı-koca) irdelenmesi gerekir. Aile üyelerinin birbirlerinden beklentileri, istekleri ve ihtiyaçlarının karşılanması aile ve evlilik doyumu açısından önemlidir. Sosyo-ekonomik düzeyi, eğitim düzeyleri, kök aileleri, cinsiyet rolleri, din gibi etkenlerin de olumlu ya da olumsuz evlilik doyumunu etkileyen faktörler arasında yer aldığı belirtilmiştir (L'abate, 1994).

Cüceloğlu (1987), İnsanların nitelikli olmaları ancak başkaları tarafından kurulan iletişim yoluyla yaşamlarına devam edebilmeleri gerçeğini ifade eder. "İnsan doğumdan itibaren ilk olarak anne ve babası ile ilişki kurar ve zamanla büyüyerek akrabalarıyla ve karşı cinsle yakın ilişkiler kurmaya başlar. Başkalarıyla kurulan bu ilişkiler kişinin hayatında en önemli doyum sağlayacak kaynaklardan bir tanesidir. Evlilik ilişkisi de insan hayatında önemli rol oynayan bu yakın ilişkilerden biridir." ifadesiyle Cüceloğlu, evliliğin insan için

önemli bir doyum kaynağı olduğu yönündeki işlevini vurgulamaktadır. Brehm ve Kassin ise doyum düzeyi yüksek bir evliliğin yürütülmesinde, iki yetişkin bireyin duygusal bağlılık içerisinde, birbirlerinin psikolojik gereksinimlerini karşılayıp, birbirlerine güven ve destek sağlamalarının önemine işaret etmektedir (akt; Zeytinoğlu, 2011).

Sadish, Ragsdale ve Glaser (1995), ailenin çoklu birimlerden oluştuğu ve bu odakların kendi içerisinde nitel ve nicel evlilik çalışmalarında aile ile ilgili birimlerin evliliği en iyi şekilde açıkladığını vurgulamaktadır. Sperry ve Carlson (1991), evlilik ve aile ile ilgili çok sayıda yaklaşımların olduğunu ifade ederek özellikle psikoanalitik, yapısal, stratejik, bilişsel- davranışçı ve sistem yaklaşımlarının aile ve evlilik çalışmalarının kuramsal yapısını oluşturduğunu dile getirmişlerdir (akt; Çelik, 2006).

1.3.2.1. Bilişsel Yaklaşım

Bilişsel yaklaşım, akılcı-duygusal ve sosyal öğrenme yaklaşımı olarak ele alınmıştır. Akılcı-duygusal yaklaşımlar; aile üyelerinin mantığa uymayan inançlarının duygusal olarak rahatsızlıklara neden olduğunu fark etmelerine imkân sağlamaktadır (Nichols, Schwartz, 2002). Bilişsel yaklaşıma göre, duygusal problemlerin nedenini iç ve dış olaylar değil amaç dışı inançlardır. Aile üyelerinin irrasyonel inanışları sürekli tekrarlanır. Farkında olmadan bu inançların kendi ebeveynlerinden kaynaklandığını öğrenmekte ve aile ilişkilerinde işlevsizliklerini sürdürmeye devam ederler. Aile üyeleri işlevsizlikle ilgili farkındalık kazanarak gerçek olmayan inançlarını değiştirebilmektedirler. Bilişsel aile yaklaşımında, eşlerde kendini kabul etmeme olgusu önemli bir etken olmaktadır. Bu yaklaşım bireylere başkalarını olduğu gibi kabul etmelerini öğretmeye çalışmaktadır. Böylece bireylerin bu eylemi gerçekleştirip sonrasında daha mutlu yaşayacaklarına inanılmaktadır (akt; Çelik, 2001).

1.3.2.2. Davranışsal Yaklaşım

Bu yaklaşımın genel gayesi, aile içinde karşılıklı olarak birbirlerinin etkileşimlerini arttırmaktır. Olumsuz etkileşimleri azaltarak önce iletişim kurmayı sonra da problem çözme becerilerini öğretmektir. Kişilerarası etkileşimin değişmesi önem kazansa da önceliğin iki kişiye (eşlere) yoğunlaşması dikkat çekmektedir (Nichols, Schwartz, 2002).

Davranışçı aile yaklaşım; olumlu davranışların ve iletişimin öğrenme sonucunda oluşabilmekte olduğunu belirtmektedir. Olumsuz ve etkisiz davranışlar, etkili ve olumlu davranışlarla değişebilmektedir (Gladding, 2017).

1.3.2.3. Yapısal Yaklaşım

Salvador Minuchin' nin geliştirmiş olduğu yapısal aile kuramında ailenin sosyal bir yapıya sahip olduğunu ifade edilmektedir. Aile üyelerinin etkilişimi ile var olan sosyal yapının değişebildiğini belirtmektedir (Goldenberg ve Goldenberg, 1996).

Yapısal aile modelinde, aile sistemi birbiri ile etkileşim halindedir. Küçük alt sistemlerden oluşmakta ve bu alt sistemler aile bütünü temsil etmektedir. Eşler evliliğin başlarında etkileşim kalıpları geliştirirler. Eşlerin davranışları, değerleri ve duyguları ile ilgili beklenti içerisinde olduğu birçok durum bulunmaktadır. Eşler arasındaki etkileşimin sağlıklı gelişmesi çiftler arasında doyumsuz bir ilişkiye neden olmaktadır (Minuchin ve Fishman, 1981; akt; Çelik, 2006).

1.3.2.4. Yaşantısal Aile Yaklaşımı

Yaşantısal aile yaklaşımı, aile üyelerinin kendilerine göre farkındalıklarını yükseltmesi gerektiğini belirtmektedir. Eşler arasındaki problemlerin şimdi ve burada odaklı duruma getirilmeyerek çözümlenmemesinin ve geçmiş yaşantılara takılı kalmasının doyumu düşürdüğü belirtilmektedir (Çelik; 2006). Satir (1972), yaşantısal aile yaklaşımını temel alarak ailedeki bireylerin duygusal farkındalıklarını arttırmanın önemli olduğunu vurgulamıştır. Aile fertleri duygularını fark ettikçe onları baskılama eğilimi göstermektedir. Üyeleri arasındaki duygularını baskılama odağı eşler arasında yeni sorunların ortaya çıkmasıyla sonuç almaktadır. Bu tip davranışlar sağlıklı ailelerin ve eşlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır (akt: Gladding, 2017).

1.3.3. Evlilik doyumunun alt boyutları

1.3.3.1. Evlilik doyumu ve aile

Evlilik doyumunun alt boyutlarından biri aile birimidir. Aile karı-kocadan herhangi

birinin ebeveynleri ve çocukları kapsamaktadır. Aile kültürden kültüre farklılık gösterir ve toplumların yapısını oluşturur. Aileyi kendi kültürümüze göre ele aldığımızda geniş aile olarak (ebeveynler, çocuklar, ebeveynlerin anneleri babaları ve akraba olan bireyler) önem kazanır. Kağıtçıbaşı ve Berry'in (1989), yaptıkları çalışmalar farklı kültürlerin insan ilişkilerindeki boyutunu araştırıp ilişkilerdeki bağlılığın doğu kültüründe daha baskın olduğunu belirtmişlerdir. Türkiye'de ailedeki oluşum ve temel kültür aile oluşturan bireylerin birbirlerine olan bağımlılığı ve bağlılığıdır (akt; Çelik, 2006)

L'abate'nin (1994), araştırmasında evlilikte çıkacak olumsuzlukların en önemli nedenlerinden biride kayınvalide-gelin ve kayınvalide-damat ilişkisi olduğunu belirtmiştir. Ayrıca ilişkide çıkabilecek problemleri veya çatışmayı önleyebilen bir faktör olarak kayınvalide-damat arasındaki ilişkinin de bir kaçınmanın oluşumundan kaynaklandığı da vurgulanmaktadır. Ailede ebeveynlerle ilgili yaşanan çatışmalardan veya problemlerden daha çok kadının daha çok etkilendiği belirtilmiştir. Gelin-kayınvalide arasındaki problemlerde kadın, kayınvalidesinden eşinin sorumluluğunu alıp akrabalık ilişkilerini yönetmesi aile içinde çatışmaya zemin hazırlamaktadır.

1.3.3.2. Evlilik doyumu ve benlik

Evlilik doyumunun alt boyutlarından benlik, evlilik doyumunu etkileyen önemli bir boyuttur. İki insanın evlilik ilişkilerinde kendilerini ve eşini nasıl algıladıkları, beklentileri, arzuları, kendilerini nasıl ifade edebildikleri, eşine ve onun özelliklerine karşı duyduğu saygı, anlayış, çiftlerin ilişkilerinden aldıkları doyumu ve evliliğin kalitesini önemli ölçüde etkileyebilmektedir. Evli çiftlerin birbirlerinin benlik bütünlüklerine olumlu geri bildirimler vermemelerinin eşlerdeki depresif belirtileri arttırdığı vurgulanmaktadır (Katz ve Beach 1997). Eşlerin benlik uyumları, benliklerini kabul etmeleri, benlik yapılarını onaylamaları evlilik ilişkisindeki mutluluklarını etkilemektedir (Schafer, 1996).

1.3.3.3. Evlilik doyumu ve cinsellik

Evlilik doyumunun diğer bir alt boyutu cinselliktir. Darling, Davidson ve Cox (1991), cinsel doyumun hem ruhsal hem de fiziksel tatmin ile ilişkisinin önemli olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca kültürel farklılıklar, cinsiyet rolleri algısı, bağımlılık, cinsel ilişkiyi ve eşlerin evlilik doyumunu önemli ölçüde etkilemektedir (Ah Song, Bergen, ve Schumm,

1995). Davidson, Darling, Norton (1995), her ne kadar toplumun cinselliğe bakış açısının eşler arasındaki ilişkinin doyum düzeyinde etkili olsa da eşlerden birinin muhafazakâr bakış açısı, aralarında ki cinsel arzuyu ve doyumunu engellediğini ve bu durumun eşlerin evliliğini olumsuz etkilediğini ifade etmektedir. Oggins, Leber ve Veroff (1993), eşler arasındaki ilişkinin kalitesinin (örneğin; eşlerin birbirine yakınlık göstermesi, fiziksel olarak sevgisini ifade etmesi, aralarında aşk olması) çiftlerin cinsel doyum düzeyleri ile ilişkili olduğunu belirtmektedirler.

1.4. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde evlilik doyumunu ve psikolojik dayanıklılık ile ilgili alanyazında yer alan çalışmalar yer almaktadır.

1.4.1. Yurt içinde yapılan araştırmalar

Aydöner (2018), kadınlarda şiddete maruz kalma durumu ile sosyal destek algısı, depresyon ve psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkiler ile ilgili karşılaştırmalı bir çalışma yapmıştır. Araştırmasını yaşamının herhangi bir döneminde şiddete maruz kalmış ve kalmamış kadınlar ile yapmıştır. Çalışma grubu; İstanbul'un bazı ilçelerinde yaşamakta olan okur-yazar ve şiddete maruz kalmış 111 kadın oluştururken, kontrol grubunu şiddete maruz kalmamış 119 kadın oluşturmaktadır. Çalışma grubu ile kontrol grubu arasında demografik değişkenler açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiğini görülmüştür. Şiddete gören kadınlarda Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği puanları kontrol grubundaki kadınlara göre anlamlı düzeyde daha düşük olduğu da bildirilmiştir. Her iki grubun Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları incelediğinde ise şiddete maruz kalan kadınların puanlarının, kontrol grubundaki kadınlara göre anlamlı düzeyde daha düşük olduğunu bulunmuştur.

Çağlak (2017), fiziksel şiddet mağduru kadınlarda sosyal destek algısı, psikolojik dayanıklılık ve yaşam doyumunu çalışmasında; fiziksel şiddet mağduru kadınların (N=157) psikolojik dayanıklılıklarının ve algılanan sosyal destek türlerinin yaşam doyumları üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları; demografik bilgiler içeren bir anket ve Canor – Davidson Psikolojik Sağlık Ölçeği, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ile Yaşam Doyumu Ölçeği'dir. Verilen bu ölçme araçları

çerçevesinde elde edilen veriler istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın hipotezlerinden olan yaşam doyumunu etkileyen değişkenlerden psikolojik dayanıklılık ile yaşam doyumunu ve algılanan sosyal destek arasında anlamlı bir ilişki görülmüştür. Ayrıca psikolojik dayanıklılık ve algılanan sosyal destek arasında anlamlı bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Yapılan regresyon analizi sonucunda psikolojik dayanıklılığın ve algılanan sosyal desteğin yaşam doyumunu yordadığı görülmüştür.

Ataş (2015), “Şiddete maruz kalan kadınlarda psikolojik dayanıklılık ve başa çıkma yollarına yönelik nitel ve nicel değerlendirme” başlıklı araştırmasını, 2013 yılında şiddet sebebiyle bir kamu hastanesinin psikososyal destek birimine yönlendirilen kadınlarla yapmıştır (N= 49). Fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddete maruz kalma ile şiddetle başa çıkma yolları arasında anlamlı ilişki gözlenmiştir (p=0.03). “Namus” sebebiyle çıkan tartışmalar sonucunda şiddete maruz kaldığını ifade eden kadınların şiddetle başa çıkma tarzları, diğer nedensel atıflarda bulunan kadınlara göre anlamlı düzeyde farklı çıkmıştır (p=0.03). Psikolojik dayanıklılığı yüksek olanların anlamlı düzeyde daha fazla kurumsal destek aradığı gözlenmiştir (p=0.01). Kadınların 24’ünde (%49) kronik, 13’ünde (%26,5) akut, 8’inde (%16,5) eşik altı TSSB belirtileri gözlenmekteyken, 4’ünde (%8,2) TSSB belirtileri görülmemiştir. Araştırmaya göre, yaklaşık 10 kadından 8’i (%77,6) doktorunun kendisine şiddet yaşantısı olup olmadığını sormasını beklemektedir. Şiddete yüklenen bilişsel atıfların, sağlık sisteminden beklentilerin, sağlık durumu ve psikolojik dayanıklılığın şiddetle başa çıkma yollarıyla ilişkili olduğu görülmüştür.

Sağlam (2015), çalışmasında eşinden fiziksel şiddet görüp evliliğini resmi olarak sonlandıran ve evliliğine devam eden kadınların yılmazlık düzeyleri ve kadınların ilişkisini sonlandırmasını etkileyen faktörleri incelemiştir. Araştırmanın verileri en az 18 yaşında, fiziksel şiddet gördüğü evliliğine devam eden ve fiziksel şiddet gördüğü evliliği en az 6 ay önce sonlandıran toplam 122 kadından elde edilmiştir. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları ise demografik bilgi formu ile birlikte Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği, Dini Başa Çıkma Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğidir. Veriler, araştırmanın amaçlarına göre ki-kare, bağımsız örneklem t-testi ve çoklu regresyon analizleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucu kadınların evliliğini sonlandırma kararının sadece tehdit algısı, çocuğun şiddet görmesi ve kadının çalışma durumu ile ilişkili olduğu görülmüştür. Ayrılma kararı ile yılmazlık arasında ilişki tespit

edilememiştir. Kadının eğitim düzeyi, çalışma durumu, psikolojik destek alması, dini başa çıkma düzeyi ve algılanan sosyal destek düzeyinin ise yılmazlığı yordadığı görülmüştür.

Yiğit (2018), evli kadınlarda aile içi şiddet ile evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi ile ilgili araştırma yapmıştır. Araştırmanın amacı evli kadınlarda evlilik doyumu, psikolojik iyi oluş ve aile içi şiddet durumları arasındaki ilişkilerin uygunluk örnekleme yöntemiyle incelenmesidir. Araştırmanın evrenini Muğla'nın Bodrum ilçesinde yaşayan 100 evli kadın oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında Sosyo-Demografik Bilgi Formu, Evlilik Doyumu Ölçeği, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve Aile İçi Şiddet Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde Ki-Kare Testi, Mann-Whitney U Testi, Kruskal-Wallis Testi ve Spearman Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda kadınların algıladıkları evlilik doyumu düzeylerinin yaşa, eğitim durumuna, evlilikten önceki tanışıklık süresine, evlenme biçimine, çocuk sahipliğine göre farklılık göstermediği; ancak yaşanan yere, evlilik süresine, çocuk sayısına göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Kadınların psikolojik iyi oluş düzeylerinin yaşa, eğitim durumuna, evlilik süresine, evlilikten önceki tanışıklık süresine, evlenme biçimine, çocuk sahibi olmaya göre, çocuk sayısına göre farklılık göstermediği ancak yaşanan yere göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Kadınların yaşadıkları aile içi şiddet düzeylerinin yaşa, yaşanan yere, evlilikten önceki tanışıklık süresine, evlenme tarzına, çocuğa sahip olmaya göre farklılık göstermediği ancak eğitim durumuna, evlilik süresine, çocuk sayısına göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Yılmaz (2015), şiddete maruz kalan kadınlara uygulanan güçlendirme programının kendilik değerini artırmaya ve stresle baş etme biçimlerine etkisini araştırdığı çalışmasında müdahale ve kontör gruplarını 60 kişiden oluşturmuştur. Veriler; Anket Formu, Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği, Öğrenilmiş Çaresizliğe Özgü Açıklama Biçimi Ölçeği, Rosenbaum Öğrenilmiş Güçlülük Ölçeği ve Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi ve tekrarlı ölçümlerde varyans analizi kullanılmıştır. Nitel verileri beş ana temada gruplandırılmıştır. Müdahale grubunun benlik saygısı puan ortalamaları, ilk ölçümde $42,93 \pm 16,67$ iken yapılan uygulama sonrasında $60,93 \pm 18,72$ 'ye yükselmiştir. İlk ölçüm ve son ölçüm arasındaki bu fark istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur ($p=0.000$). Kontrol grubunun ise benlik saygısı

puan ortalamaları, ilk ölçümde $54,80 \pm 17,16$ iken, son ölçümde $52,93 \pm 17,05$ olarak belirlenmiş, iki ölçüm arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p=0,337$).

Hoşgör (2013), çiftlerin öfke ifade tarzları ile evlilik uyumunun incelenmesi ile ilgili araştırmasını İzmir’de 216 evli katılımcı ile gerçekleştirmiştir. Ölçme aracı olarak; Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarzı Ölçeği, Evlilik Uyumu Ölçeği kullanılmıştır. Bulguları; sürekli öfke-öfke ifade tarzları ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu ortaya koymuştur. Sürekli Öfke-Öfke Tarzı Ölçeğinin cinsiyet, meslek türü, bir işte çalışıp çalışmama, eşle yaşanan iletişim problemlerinin sıklığı, kök aileler kaynaklı iletişim problemlerinin sıklığı ve diğer insanlarla olan iletişim problemi sıklığı gibi değişkenler açısından farklılaştığını belirtilmiştir. Evlilik Uyumu Ölçeğinden alınan puanların ise eğitim düzeylerine, meslek gruplarına, çocuk sayısına, çalışıp çalışmama durumuna, algılanan ekonomik duruma, eşle yaşanan iletişim problemleri, kök ailelerden kaynaklı iletişim problemleri sıklığına ve diğer insanlarla olan iletişim problemi sıklığına göre farklılaştığı belirlenmiştir.

Tav ve diğerleri (2018)’nin aile içi fiziksel şiddete maruz kalmış evli kadınlarda klinik özellikler, çiftler arası uyum ve cinsel yaşam kalitesini incelediği çalışmasını; SBÜ Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi genel psikiyatri polikliniğine başvuran 18-65 yaşları arasında 162 evli kadın ile yapmıştır. Çalışmasına katılan bireylere DSM-IV tanı kriterlerine göre yapılandırılmış psikiyatrik görüşme (SCID-I) uygulamıştır. Araştırmaya dahil edilen hastalara sosyo-demografik veri formu, aile içi şiddet soru formu, çift uyum ölçeği, cinsel yaşam kalite ölçeği uygulamıştır. Çalışmaya katılan hastaların 62’si (%38,27) aile içi fiziksel şiddete maruz kalmıştır. Aile içi şiddete maruz kalmamış olanların %42,0’si, aile içi şiddete maruz kalanların %61,3’ü görücü usulü/istemsiz evlilik yapmıştır. Katılımcılara uygulanan cinsel yaşam kalite ölçeğinde aile içi şiddete maruz kalmayanlarda, aile içi şiddete maruz kalanlara göre cinsel yaşam kalitesi anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($p<0,001$). Uygulanan çift uyum ölçeğinde ise aile içi şiddete maruz kalmayanlarda anlaşma, doyum, uyum ve toplam alt ölçeklerinde anlamlı olarak puanları yüksektir ($p<0,001$). Sonuç olarak, araştırmasında aile içi fiziksel şiddete maruz kalan kadınlarda çift uyumunun ve cinsel yaşam kalitesinin oldukça düşük olduğunu gösterilmiştir.

1.4.2. Yurt dışında yapılan araştırmalar

Lawrence ve diğerleri. (2001), evlilik doyumu ve fiziksel şiddetin ilişkisini incelediği çalışmasında; evlendikten kısa bir süre sonra 56 ifte fiziksel saldırganlık ve diğer evlilik uyumu belirleyicileri hakkında bilgi verdi. Sonraki 4 yıl boyunca 6 aylık aralıklarla, eşler evlilik kalitesi ve istikrarı hakkında verdikleri raporların sonucunda evlilik doyumunun saldırganlar ve saldırgan olmayan çiftlere (%70'e karşılık %38) ve orta derecede saldırgan çiftlere kıyasla (%93'e karşı %46) daha yaygın olduğunu göstermiştir.

Byrne ve Arias (1997), evlilik doyumu ve eşler arası şiddet arasındaki ilişkiyi olumsuz eş davranışı için nedensellik ve sorumluluk yüklemelerinin etkisi altında incelenmiştir. Yaklaşık üç buçuk senedir evli 66 çift ile çalışma yapmıştır. Eşler arası şiddet gören kadınların, erkeklere göre evlilik doyum puanları daha düşük bulunmuştur. Evlilik doyumunun giderek düşmesi, evlilikte yaşanan şiddet olaylarının sıklığı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. Evlilik doyumu ve fiziksel saldırganlık sergilenmesi arasındaki ilişki sadece kadınlar açısından anlamlı bulunmuştur. Ayrıca fiziksel şiddet uygulanmasının evlilik doyumunun düşük olması üzerinde doğrudan bir ilişki olduğu bulgusu elde edilmiştir.

McNulty ve Russel (2010), negatif problem zme davranışlarının ilişki doyumu üzerindeki etkilerini araştırdıkları iki ayrı araştırmada yeni evli çiftlerle çalışmışlardır. İlk çalışmalarını 73, ikinci çalışmalarını 135 yeni evli çift ile yapmışlardır. Her iki araştırmada, çiftlere öncelikle evlilik doyumlarını ve evlilik problemlerini ölçmeye yönelik ölçekler verilmiş, ardından ilişkilerindeki bir problemi tartıştıkları iki seansına alınmış ve sekiz ay sonra izleme çalışmasına katılmışlardır. Bulgular, çiftlerin basit problemleri zme sırasında sergiledikleri emretme, suçlama ve reddetme gibi davranışların kendi doyum dzeyelerindeki düşüşü yordadığını göstermektedir. Aynı davranışların, ciddi problemler söz konusu olduğunda evlilik doyumundaki tutarlılık için yordayıcı olduğu bulunmuştur. Dolaylı negatif davranışlar ise (ok içiyorsun demek yerine beni sevmiyorsun demek gibi) problemin ciddiyetine bakılmaksızın düşük doyum düzeyi ile ilişkili bulunmuştur.

Sacco ve Phares (2001) yapmış oldukları araştırmada, eşe verilen değer ve evlilik doyumu arasındaki ilişki incelenmiş, benlik saygısı ve depresyonun rolünü incelenmişlerdir. Bu araştırmada kişinin benlik algısıyla, eşinin onun hakkındaki görüşü arasında bir tutarlılık olmasının, evliliği daha doyumlu bir hale getirip getirmediği üzerinde durulmuştur.

Araştırmaya ruh sağlığı kliniklerine başvuran evli çiftlerle beraber genel popülasyondan çiftler katılmıştır. Çiftlere evlilik doyumu, benlik saygısı envanterleri ve kendisinin ve eşinin depresyonuyla ilgili kişilik özelliklerini sıralayabileceği bir liste uygulanmıştır. Eşi kendisini pozitif bir bakış açısıyla algılayan bireylerin daha fazla evlilik doyumuna sahip oldukları, eşinin kendisine karşı negatif bakış açısına sahip olduğu belirlenen bireylerin ise daha düşük evlilik doyumuna sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tsirigotis ve Luczak (2017), aile içi şiddete maruz kadınlarda dayanıklılık düzeyinin araştırılması ile ilgili çalışmasında aile içi şiddetin hem psikolojik hem de sosyal bir sorun teşkil ettiğini ifade etmektedir. Psikolojik ve fiziksel şiddete maruz kalan kadınların daha çok eşleri tarafından şiddete uğradığı belirtilmektedir. Katılımcılara Ego Esneklik Ölçeği uygulanmıştır. Ego Esneklik Ölçeğindeki en düşük puanlar, babaları tarafından şiddete maruz kalan kadınlara aitken, en yüksek puan eşinden şiddet görmeyen kadınlar almıştır. Aile içi şiddete maruz kalan kadının dayanıklılığı, genel nüfusun, yani aile içi şiddete maruz kalmayan bireylerin dayanıklılığından daha düşüktür. Aile içi şiddete maruz kalan kadınlara psikososyal yardım sağlama sürecinde kadınların dayanıklılık düzeyleri ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Yurtiçi ve yurtdışında yapılan araştırmalar incelendiğinde, şiddet evli kadınların evlilik doyumu ve psikolojik dayanıklılık düzeylerini olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir. Yapılan araştırmalarda fiziksel şiddete uğramış kadınların, sosyal destek algısı, evlilik doyum düzeyleri, psikolojik dayanıklılık düzeyleri, benlik saygısı gibi değişkenler kullanılmıştır. Sonuç olarak, değişkenler toplam puan üzerinden analiz edilmiş olup şiddetin kadınların evliliklerini ve psikolojik dayanıklılıklarını olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırmanın çalışma grubu, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, bu araçların uygulanması, verilerin toplanması ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel teknikler hakkında bilgiler sunulmuştur.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma kapsamında karşılaştırmalı tarama modelinde betimsel bir araştırma yöntemi kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi inceler. Bir değişkenin değişiminin diğer değişkenlerde değişim yaratıp yaratmadığı incelenerek, değişkenler arasında etkileşim olup olmadığı yorumlanabilir (Karasar, 2007).

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu çalışmanın evrenini Mersin İl Merkezinde ikamet eden evli kadınlar oluşturmaktadır. Bu araştırmada kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kartopu örnekleme yöntemi araştırmayı yapan kişinin, örnek bir olayla başladığı ve daha sonra o örnek olaydan aldığı zincirleme ilişkilerle ilgili bilgilere dayanarak başka örnek olaylara ulaşmaya çalışmasıdır (Karasar, 2009).

Bu araştırmanın örneklemini en az 25 yaşında, evliliği devam eden 194 kadın oluşturmaktadır toplanmıştır. Örneklem 115'i evliliğinde eşinden şiddet görmüş 79'u ise şiddet görmemiş kadın kapsamaktadır. Örneklem grubunun şiddet görüp görmeme durumuna göre, yaşları, eğitim düzeyleri, çalışıp/çalışmadığı, evlenme şekilleri ve evlilik sürelerinin dağılımları Tablo 2.1. ve 2.2'de verilmiştir.

Tablo 2.1. Şiddet görmüş katılımcıların demografik değişkenleri.

		Frekans	Yüzde
Yaş	25-30	7	6,1
	31-35	32	27,8
	36-40	41	35,7
	41-45	25	21,7
	46-50	9	7,8
	51-55	1	0,9
Eğitim	Lise	39	33,9
	Önlisans	17	14,8
	Lisans	50	43,5
	Yüksek Lisans/Doktora	9	7,8
Gelir	Yok	51	44,3
	0 TL-1.800 TL	8	7
	1.800 TL- 2.500 TL	14	12,2
	2.500 TL- 4.000 TL	26	22,6
	4.000 TL- 6.000 TL	14	12,2
	6.000 TL-10.000 TL	2	1,7
Şiddet Türü	Psikolojik Şiddet Gören	58	50,4
	Hem Psikolojik Hem Fiziksel Şiddet Gören	57	49,6
Evlilik Şekli	Görücü Usulü	24	20,9
	Anlaşarak	81	79,1
Evlilik Süresi	1-5	25	21,7
	6-10	40	34,8
	11-15	22	19,1
	16-20	15	13
	21-26	10	8,7
	27-38	3	2,6
Çalışma Durumu	Çalışan	60	52,2
	Çalışmayan	55	47,8
Toplam		115	100

Tablo 2.2. Şiddet görmemiş katılımcıların demografik değişkenleri.

		Frekans	Yüzde
Yaş	25-30	16	20,3
	31-35	18	22,8
	36-40	22	27,8
	41-45	11	13,9
	46-50	8	10,1
	51-55	2	2,5
	56 ve üzeri	2	2,5
Eğitim	Lise	23	29,1
	Önlisans	9	11,4
	Lisans	41	51,9
	Yüksek Lisans/Doktora	6	7,6
Gelir	Yok	34	43
	0 TL-1.800 TL	10	12,7
	1.800 TL- 2.500 TL	7	8,9
	2.500 TL- 4.000 TL	21	26,6
	4.000 TL- 6.000 TL	6	7,6
	6.000 TL-10.000 TL	1	1,3
Evlilik Şekli	Görücü Usulü	16	20,3
	Anlaşarak	62	78,5
	Diğer	1	1,3
Evlilik Süresi	1-5	29	36,7
	6-10	26	32,9
	11-15	10	12,7
	16-20	8	10,1
	21-26	5	6,3
	27-38	1	1,3
Çalışma Durumu	Çalışan	46	58,2
	Çalışmayan	33	41,8
Toplam		79	100

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, çalışmaya katılan evli kadınların psikolojik dayanıklılık düzeylerini ve evlilik doyumu düzeylerini ölçmek üzere Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (PDÖ), Evlilik Doyum Ölçeği (EDÖ) ayrıca demografik özellikleri belirlemek üzere araştırmacı tarafından araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

2.3.1. Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği

Psikolojik dayanıklılık ölçeği şerife Işık tarafından 2016 yılında geliştirilmiştir (Işık, 2016). Ölçek 21 maddeden oluşmaktadır. Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği "kesinlikle katılmıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" arasında değişen 5'li likert tipinde bireylerin kendi algılarını ifade etmelerini içeren bir ölçektir. Ölçek 3 alt ölçekten oluşmaktadır. Bunlar; kendini adama, kontrol ve meydan okuma alt ölçekleridir. Kapsamlarında řu maddeler yer almaktadır: Kendini adama boyutu 1, 2, 3, 5, 6, 18 ve 21. maddeden oluşmaktadır. Kontrol boyutu 4, 10, 11, 12, 15, 19 ve 20. maddeleri içermektedir. Meydan okuma boyutu ise 7, 8, 9, 13, 14, 16 ve 17. maddeden oluşmaktadır. Olumsuz ifade eden maddeler, puanlama sırasında ters çevrilmektedir. Ölçeğin 2. ve 15. maddeleri ters yönde puanlanmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarından ve ölçeğin genelinden alınan puanların yükselmesi, yüksek psikolojik dayanıklılık düzeyine işaret etmektedir Psikolojik Dayanıklılık Ölçeğinin güvenirlik çalışması kapsamında ölçeğin güvenirlik çalışması ölçeği oluşturan maddelerin iç tutarlığını veren Cronbach-Alpha Katsayısı hesaplanmıştır. Buna göre kendini adama alt boyutu için iç tutarlık katsayısı .62, kontrol alt boyutu için iç tutarlık katsayısı .69, meydan okuma alt boyutu için iç tutarlık katsayısı .74 ve toplam puan için i tutarlılık katsayısı .76 olarak belirlenmiştir (Işık, 2016).

Ölçeğin test-tekrar test yöntemiyle güvenirliğini belirlemek amacıyla ölçek 54 kişiye iki hafta arayla uygulanmıştır. Uygulama sonucunda ölçeğin test-tekrar test güvenirlik katsayısı .81 olarak bulunmuştur. Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği' nin güvenirliği kapsamında yapılan tüm bu analizler ölçeğin güvenirliğinin yeterli olduğunu göstermektedir (Işık, 2016).

2.3.2. Evlilik Doyumu Ölçeği

Evlilik Doyumu Ölçeği Çelik tarafından 2006 yılında geliştirilmiştir. Ölçek 13 maddeden oluşmaktadır. Evlilik Doyumu Ölçeği örneklem grubundaki evli bireylerden bu maddelerde belirtilen (1) bana hiç uygun değil ile (5) bana tamamen uygun arasında değişen Likert tipi bir derecelendirmeyi kullanarak yanıtlamaları istenmiştir. Ölçekten alınacak en yüksek puan 65, en düşük puan ise 13'tür. Yüksek puan evli kişilerin evlilik doyumlarının yüksekliğine işaret etmektedir. Ölçekteki olumsuz anlam içeren 7 madde ters çevrilerek puanlanmaktadır. Ölçekten yüksek puan almak evlilik doyumunun yüksek olduğunu göstermektedir.

Evlilik doyum ölçeğinin güvenirlik araştırmaları için iç tutarlık katsayıları (Cronbach alfa değerleri) hesaplanmıştır. Ek olarak, madde analizi ve test-tekrar test güvenirliğine bakılmıştır. Evlilik doyum ölçeğinin güvenirlik çalışması için öncelikle ölçeğin ve ölçeğin alt boyutlarının madde-toplam puan korelasyonları analiz edilmiş ve ölçeğin madde-toplam puan korelasyonunun .27 ile .58, aile alt boyutunun .59 ile .71, cinsellik alt boyutunun .49 ile .73, benlik alt boyutunun .49 ile .67 olduğu bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin iç tutarlık katsayıları hesaplanmış ve bütün ölçeğin iç tutarlık katsayısının .79, aile alt boyutunun iç katsayısının .83, cinsellik alt boyutunun iç tutarlık katsayısının .81, benlik alt boyutunun iç tutarlık katsayısının .75, olduğu belirlenmiştir. Evlilik Doyum Ölçeğinin test-tekrar test güvenirlik çalışması bir aylık ara ile 70 evli bireyden toplanan veriler üzerinde yapılmıştır. Evlilik Doyum Ölçeğinin test-tekrar test korelasyon katsayısı .86 olarak bulunmuştur. Test- tekrar test korelasyon katsayısı aile alt boyutu için .83, cinsellik alt boyutu için .80, benlik alt boyutu için ise .74'tir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda Evlilik Doyum Ölçeğinin ve alt boyutlarının zaman içinde kararlılık gösterebilecek bir yapıya sahip olduğu belirtilebilir (Çelik, 2006).

2.3.3. Demografik Bilgi Formu

Araştırma kapsamında evli kadınların yaş, eğitim durumu, gelir düzeyi, evlilik şekli gibi demografik değişkenler hakkında bilgi toplamak amaçlı araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. (EK-1)

2.4. Verilerin Analizi

Yapılan bu çalışmada kullanılan veri toplama araçlarının uygulanma süreci tamamlandıktan sonra, örnekleme bulunan her bir kadının verdiği yanıtlar SPSS 22 (Statistical Package for the Social Sciences) programı kullanılarak kodlanmıştır. Elde edilen istatistiksel çözümler bu program aracılığıyla yapılmıştır. Çalışmaya katılan kadınların evlilik doyumu ve psikolojik dayanıklılık alt ölçeklerinin aritmetik ortalamaları arasındaki farkı ortaya koymak amacıyla Karşılaştırmalı Tarama Modelinde betimsel bir araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Çalışmada istatistiksel yöntem olarak bağımsız örneklem için t testi kullanılmıştır. Bağımsız örneklem için t testi, iki aritmetik ortalama arasındaki farkın anlamlılığını test etmede kullanılan parametrik bir tekniktir. Test, bağımlı değişkenlerin normal dağılması varsayımını gerektirir. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ve 2 arasında olması nedeniyle normallik varsayımının sağlandığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca, bağımsız değişkenlerin homojenliği varsayımı Levene t- testi ile sınanmıştır. SPSS, varyansların homojen olması ve olmaması durumları için iki farklı t istatistiği raporlamaktadır. Gerekli t- testi istatistiklerinin seçimi varyansların homojen olup olmamasına göre yapılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırma alt problemlerine ilişkin istatistiksel analiz sonuçlarına yer verilecektir.

3.1. Şiddet Görüp Görmeme Durumuna Göre Evli Kadınların Evlilik Doyumu ve Psikolojik Dayanıklılık Alt Ölçekleri Puanları Aritmetik Ortalamaları Arasında Anlamlı Fark Var Mıdır?

Araştırmanın evlilik doyumu ve psikolojik dayanıklılık alt ölçeklerinin normal dağılıma uyup uymadığını belirlemek için verilerin Skewness (Çarpıklık) ve Kurtosis (Basıklık) değerlerine bakılmıştır. Skewness ve Kurtosis değerlerine bakıldığında, değerlerin kabul edilebilirlik sınırları içerisinde olduğu görülmektedir. Çarpıklık değerlerinin +1 ile -1 arasında ve Basıklık değerlerinin ise +2 ile -2 arasında olması gerektiği kriterleri dikkate alınmıştır (Hunck, 2008). Tüm alt ölçekler için elde edilen değerlerin istenilen aralıkta olduğu ve verilerin normal dağılıma sahip olduğu görülmüştür.

Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların evlilik doyumu ve psikolojik dayanıklılık alt ölçeklerine ait betimsel istatistikler çizelge 3.1.'de verilmiştir.

Çizelge 3.1. Şiddet gören ve görmeyen kadınlar için alt ölçek puanları.

Alt Ölçek	Grup	N	X	SS
Aile	Şiddet Gören	115	2,98	1,35
	Şiddet Görmeyen	79	3,98	0,99
Cinsellik	Şiddet Gören	115	3,68	1,11
	Şiddet Görmeyen	79	4,41	0,7
Benlik	Şiddet Gören	115	3,65	0,67
	Şiddet Görmeyen	79	3,67	0,53
Kendini Adama	Şiddet Gören	115	2,76	0,68
	Şiddet Görmeyen	79	3,03	0,54
Kontrol	Şiddet Gören	115	2,46	0,49
	Şiddet Görmeyen	79	2,8	0,45
Meydan Okuma	Şiddet Gören	115	3,18	0,53
	Şiddet Görmeyen	79	3,27	0,46

Çizelge 3.1. de görüldüğü üzere, şiddet gören kadınlar için evlilik doyumu aile alt ölçeğinde aritmetik ortalama 2,98, şiddet görmeyenler için 3,98, evlilik doyumu cinsellik alt ölçeğinde şiddet görenler için 3,68, şiddet görmeyenler için 4,41, evlilik doyumu benlik alt ölçeğinde şiddet görenler için 3,65, şiddet görmeyenler için 3,67, psikolojik dayanıklılık, kendini adama alt ölçeğinde aritmetik ortalaması şiddet görenler için 2,76, şiddet görmeyenler için 3,03, psikolojik dayanıklılık kontrol alt ölçeğinde şiddet görenler için 2,46, şiddet görmeyenler için 2,8, psikolojik dayanıklılık meydan okuma alt ölçeğinde şiddet görenler için 3,18, şiddet görmeyenler için 3,27 olarak hesaplanmıştır.

Şiddet görüp görmeme durumuna göre evli kadınların evlilik doyumu ve psikolojik dayanıklılık alt ölçekleri puanları aritmetik ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örnek t testi sonuçları çizelge 3.2. de verilmiştir.

Çizelge 3.2. Şiddet görüp görmeme durumuna göre evlilik doyumu ve psikolojik dayanıklılık alt ölçekleri puanları aritmetik ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin t-Testi sonuçları.

Değişken	Alt Ölçek	Test İstatistiği ve P		Ortalamalar
		Değeri	Gruplar	
Şiddet Görme Durumu	ED Aile	-5,894	(1) Şiddet Görmüş	2,98
		(0,000)	(2) Şiddet Görmemiş	3,98
	EDCinsellik	-5,618	(1) Şiddet Görmüş	3,68
		(0,000)	(2) Şiddet Görmemiş	4,41
	ED Benlik	-0,197	(1) Şiddet Görmüş	3,65
		(0,844)	(2) Şiddet Görmemiş	3,67
PD Adama	-2,992	(1) Şiddet Görmüş	2,76	
	(0,003)	(2) Şiddet Görmemiş	3,03	
PD Kontrol	-4,895	(1) Şiddet Görmüş	2,46	
	(0,000)	(2) Şiddet Görmemiş	2,80	
PD Meydan Okuma	-1,306	(1) Şiddet Görmüş	3,18	
	(-0,193)	(2) Şiddet Görmemiş	3,27	

E.D.: Evlilik Doyumu. P.D.: Psikolojik Dayanıklılık.

Şiddet görme durumunun evlilik doyumu ve psikolojik dayanıklılık alt boyutları üzerindeki etkisini test etmek ve grupların evlilik doyumu ve psikolojik dayanıklılık puanlarını sınamak amacıyla ölçek ortalamalarının karşılaştırılmasında bağımsız örnek t-testi yürütülmüştür.

Analiz sonucunda, iki gruptan oluşan şiddet görme durumunun evlilik doyumu ölçeğinin bir alt boyutu olan aile alt ölçeği üzerinde anlamlı düzeyde ($p < .05$) etkisi olduğu tespit edilmiştir [$t_{0,05;191,141} = -5,894, p = 0,000$]. Evlilik doyumu ölçeğinin aile alt ölçeğinin şiddet görmemiş kadınlarda (ortalama=3,98, N=79, standart sapma=0,99), şiddet görmüş kadınlara göre (ortalama=2,98, N=115, standart sapma=1,35) kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir.

Analiz sonucunda, iki gruptan oluşan şiddet görme durumunun Evlilik Doyumu Ölçeğinin bir alt boyutu olan Evlilik Doyumu Ölçeğinin Cinsellik, üzerinde anlamlı düzeyde ($p < 0.05$) etkisi olduğu tespit edilmiştir [$t_{0,05;190,958} = -5,618$, $p = 0,000$]. Evlilik Doyumu Ölçeğinin cinsellik alt ölçeğinin şiddet görmemiş kadınlarda (ortalama=4,41, $N=79$, standart sapma=0,7), şiddet görmüş kadınlara göre (ortalama=3,68, $N=115$, standart sapma=1,11) kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir.

Analiz sonucunda, iki gruptan oluşan şiddet görme durumunun evlilik doyumu ölçeğinin bir alt boyutu olan evlilik doyumu ölçeğinin benlik üzerinde anlamlı düzeyde ($p > 0.05$) etkisi olmadığı tespit edilmiştir [$t_{0,05;187,198} = -0,197$, $p = 0,844$].

Analiz sonucunda, iki gruptan oluşan şiddet görme durumunun psikolojik dayanıklılık ölçeğinin bir alt boyutu olan psikolojik dayanıklılık ölçeğinin kendini adama üzerinde anlamlı düzeyde ($p < 0.05$) etkisi olduğu tespit edilmiştir [$t_{0,05;192} = -2,992$, $p = 0,003$]. Psikolojik Dayanıklılık Ölçeğinin kendini adama alt ölçeğinin şiddet görmemiş kadınlarda (ortalama=3,03, $N=79$, standart sapma=0,54), şiddet görmüş kadınlara göre (ortalama=2,76, $N=115$, standart sapma=0,68) kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir.

Analiz sonucunda, iki gruptan oluşan şiddet görme durumunun psikolojik dayanıklılık ölçeğinin bir alt boyutu olan psikolojik dayanıklılık ölçeğinin kontrol üzerinde anlamlı düzeyde ($p < 0.05$) etkisi olduğu tespit edilmiştir [$t_{0,05;192} = -4,895$, $p = 0,000$]. Psikolojik dayanıklılık ölçeğinin kontrol alt ölçeğinin şiddet görmemiş kadınlarda (ortalama=2,8 $N=79$, standart sapma=0,45), şiddet görmüş kadınlara göre (ortalama=2,46, $N=115$, standart sapma=0,49) kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir.

Analiz sonucunda, iki gruptan oluşan şiddet görme durumunun psikolojik dayanıklılık ölçeğinin bir alt boyutu olan psikolojik dayanıklılık ölçeğinin meydan okuma üzerinde anlamlı düzeyde ($p > 0.05$) etkisi olmadığı tespit edilmiştir [$t_{0,05;192} = -1,306$, $p = 0,193$].

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

4. TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde t- Testi sonuçlarından elde edilen bulgular ilgili alan yazın çerçevesinde karşılaştırılarak tartışılacaktır.

4.1. Şiddet Görüp Görmeme Durumuna Göre Evli Kadınların Evlilik Doyumu ve Psikolojik Dayanıklılık Alt Ölçekleri Puanları Aritmetik Ortalamaları Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması

4.1.a. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların evlilik doyum ölçeği aile alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark olup olmadığına ilişkin bulguların tartışılması

Araştırmada yapılan analiz sonuçlarına göre, şiddet gören ve görmeyen evli kadınların evlilik doyum ölçeğinin aile alt ölçeği puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Gelin-kaynana ilişkileri, aile iletişimindeki çatışmalar gibi aileyi olumsuz yönde etkilemekte ve aile alt boyutunun şiddet görmüş evli kadınlarda daha düşük, şiddet görmemiş kadınlarda daha yüksek olduğunu görülmektedir (Hoşgör, 2013).

Hoşgör'ün (2013) yapmış olduğu araştırmada eşler arasında yaşanan kök aile sorunlarının evliliklerinde sürekli problem yaşayan çiftlerin aile içinde şiddet yaşanmasında etkisi olduğu görülmektedir. Aile içinde şiddetin varlığının evlilik doyumunu olumsuz yönde etkilediği alanyazında görülmektedir (Hoşgör, 2013). Bu araştırmayla benzer sonuçların elde edildiği bir diğer çalışma ise Güven (2010) evlilik doyumunun düşük olmasının eşler arasında yaşanan şiddet ile yüksek derecede ilişkili olduğunu tespit etmiştir.

4.2.b. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların evlilik doyumu ölçeği cinsellik alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark olup olmadığına ilişkin bulguların tartışılması

Araştırmada yapılan analiz sonuçlarına göre, şiddet gören ve görmeyen evli kadınların evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik alt ölçeği puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Şiddet görmemiş evli kadınların cinsellik alt ölçeği puanlarının daha yüksek, şiddet görmüşlerin daha düşük olduğu gözlemlenmiştir. Yapılan alanyazın araştırmasında bakıldığında, şiddete ve baskıya maruz kalmak kadınlarda eşleri ile birbirlerini fiziksel olarak çekici bulmamasına neden olmakta ve bu durumun cinsel yaşamlarını da etkilediği belirtilmektedir (Shaekelford, 2001).

Benzer şekilde Tav ve diğerleri (2018) yapmış oldukları araştırmada, şiddetin cinsel yaşamda önemli derecede etkisi olduğunu ve aile içi şiddet gören ve görmeyen kişiler arasında önemli ölçüde fark olduğunu belirtilmektedir. Yukarıda verilen ilgili çalışmaların bulguları ile bu araştırmada ortaya çıkan analiz sonuçlarını desteklediği görülmektedir.

4.3.c. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların evlilik doyumu ölçeği benlik alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark olup olmadığına ilişkin bulguların tartışılması

Araştırmada yapılan analiz sonuçlarına göre, şiddet görmüş ve görmemiş evli kadınların evlilik doyumu ölçeğinin benlik alt ölçeği puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu araştırmada elde edilen bulgularda şiddet gören ve görmeyen evli kadınların benlik alt ölçeği puanları arasında bir farklılık göstermemesi şiddetin, kadınların kendilerine ve başkalarına ilişkin algılarının olumsuz yönde etkilenmediğini, beklenti ve arzularını zedelediğini göstermektedir. Benlik, iki insanın evlilik ilişkilerinde kendilerini ve eşini nasıl algıladıkları, beklentileri, arzuları, kendilerini nasıl ifade edebildikleri, eşine ve onun özelliklerine karşı duyduğu saygı, anlayış, çiftlerin ilişkilerinden aldıkları doyumu ve evliliğin kalitesini ifade etmektedir (Çelik, 2006).

İlgili alan yazına göre, Yılmaz (2015) yapmış olduğu araştırmasında şiddete maruz kalan kadınların benlik saygılarının düşük olduğunu belirtmektedir. Bu araştırmada şiddet

görmüş ve görmemiş evli kadınlar arasında evlilik doyumu ölçeğinin benlik alt ölçeği alt ölçeği puanları arasında farklılık göstermemektedir

4.1.d. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların psikolojik dayanıklılık ölçeği kendini adama alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark olup olmadığına ilişkin bulguların tartışılması

Araştırmada yapılan analiz sonuçlarından elde edilen bulgulara göre, psikolojik dayanıklılık ölçeğinin kendini adama alt ölçeği puanlarının, şiddet görmüş kadınlarda daha düşük, şiddet görmemiş kadınlarda daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Kendini adama alt ölçeğinde şiddet gören evli kadınların puanları şiddet görmeyenlere kıyasla daha düşük bulunmuştur. Bu çalışmanın ilgili araştırmalar bölümünde belirtildiği gibi, bireyin, sosyal çevresine, işine, ailesine ve kişilerarası ilişkilerine kendini adamasının hayatının tüm alanları için geçerli olduğu bilinmektedir. Bu durum, birey stresli yaşam durumlarıyla başa çıkmak için gerekli güç kaynağını oluşturmasını sağlamaktadır (Işık, 2006). Yaşanılan şiddet durumunun bireyi sosyal çevresinden, işinden, ailesinden ve kişilerarası ilişkilerinden uzaklaşmasını, hayattan alınan hazzın azalmasına sebebiyet verdiği düşünüldüğünde, araştırmanın bu bulguları oldukça manidardır.

İlgili alan yazına göre, Yiğit (2018) yapmış olduğu araştırmada şiddet gören kadınların psikolojik iyi oluş düzeylerine toplam puan üzerinden bakıp psikolojik iyi oluş puanlarının düştüğünü gözlemiştir. Yiğit'in (2018) araştırmasının bulguları ile bu araştırmada elde edilen bulguların paralel olduğu görülmektedir.

4.2.e. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların psikolojik dayanıklılık ölçeği meydan okuma alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark olup olmadığına ilişkin bulguların tartışılması

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, şiddet görmüş evli kadınların psikolojik dayanıklılık ölçeği meydan okuma alt ölçeğinin puanları ile şiddet görmemiş kadınların puanları arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir. Psikolojik dayanıklılığa göre meydan okuyabilen bireylerin yaşamının stresli durumlarında ve yaşadığı sıkıntılarda gelişim gösterdiği ve karşılaşılan değişime güvenlik tehdidi oluşturduğu algısı bilinen bir gerçektir. Meydan okuma özelliğine sahip olmayan ve şiddet gören bireyler, karşılaşılan bu değişim

sırasında kendi hayatlarında gereken denetimi sağlayamadığı ve içinde yaşadığı çevreye yabancılaştıkları ve değişime olan inançlarının olumsuz yönde oluştuğu düşünülmektedir.

Aydöner (2018) yapmış olduğu araştırmada, şiddet gören ve görmeyen kadınların psikolojik dayanıklılık düzeylerini toplam puan üzerinden değerlendirip psikolojik dayanıklılık puanlarının arasında anlamlı fark olduğunu belirtmiştir. Bu araştırmada şiddet görmüş ve görmemiş evli kadınlar arasında psikolojik dayanıklılık ölçeğinin meydan okuma alt ölçeği puanları arasında fark tespit edilmemesi, şiddetin meydan okuma özelliği üzerinde bir etkisi olmadığı ve şiddet gören kadınların direnme gücünün eksilmeyerek değişime olan inançlarını kaybetmediklerini göstermektedir.

4.3.f. Şiddet gören ve görmeyen evli kadınların psikolojik dayanıklılık ölçeği kontrol alt ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark olup olmadığına ilişkin bulguların tartışılması

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, psikolojik dayanıklılık kontrol alt ölçeğinin şiddet görmemiş kadınlarda daha yüksek, şiddet görmüş kadınlarda daha düşük olduğu görülmektedir. Psikolojik dayanıklılık kontrol alt ölçeği yaşamdaki olaylarda bireyin kontrolü elinde tutması, güçsüzlüğü kabul etmemesi ve mücadele etmesidir. Kontrol özelliği olan bireyin karşılaştığı zorlu yaşam olayları ile mücadele etmesi ve olumsuz yönde oluşan sonuçları çaresizce kabul etmek yerine değiştirebileceğine inanmasıdır (Işık, 2016). Fakat bu özelliğe sahip olmayan ve karşılaştığı şiddet durumunda bireyin özgür olmasını, seçim yapabilmesini, öz disiplini, başarı, cesaret ve motivasyonunun olumsuz yönde etkilendiği yadsınamayacak bir gerçektir.

Aydöner (2018) yaptığı araştırmasında psikolojik dayanıklılık ölçeğini toplam puan üzerinden analiz edip şiddete maruz kalan kadınların psikolojik dayanıklılık puanları kontrol grubundaki kadınlara oranla anlamlı düzeyde daha düşük bulmuştur. Aydöner'in (2018) çalışmasında elde ettiği bulgular, bu araştırmada ortaya çıkan bulguları destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan genel sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

SONUÇ

Sonuç olarak, günümüzde engel olamadığımız ve giderek ciddi bir sorun haline gelen kadınlara uygulanan şiddet toplumun kanayan yarası haline gelmiştir. Kadınların şiddet kavramı hakkında çok az bilgiye sahibi olmaları ve şiddetin sadece fiziksel şiddet boyutunun bilinmesi kaçınılmaz bir gerçektir. Gerek bilgi eksikliğinden gerekse içinde yaşanılan kültürel etkenlerden dolayı şiddete maruz kalan kadınlar psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddeti, şiddet olarak algılamamaktadır. Evlilikte yaşanan en ciddi sorunlardan biri de eşler arası yaşanan şiddettir. Kadınların gördükleri şiddet sonucunda, aldıkları ruhsal ve fiziksel yaralanmalar, evlilik doyum puanlarını ve psikolojik dayanıklılıklarını olumsuz yönde etkilemekte ve bunun beraberinde kadının kök aile ve sosyal çevreyle olan ilişkileri de zedelenmektedir. Bu çalışmada, eşinden şiddet görmüş ve görmemiş kadınların evlilik doyumunu ve psikolojik dayanıklılık puanları incelenmiştir. Araştırmada elde edilen analiz sonuçlarına göre şiddet gören ve görmeyen kadınların evlilik doyumunu ölçeğinin aile ve cinsellik alt ölçekleri puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Evlilik doyumunu ölçeğinin benlik alt ölçeği puanları arasında anlamlı fark olmadığı görülmüştür. Psikolojik dayanıklılık ölçeğinin kontrol ve kendini adama alt ölçek puanları arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Psikolojik dayanıklılık ölçeğinin meydan okuma alt ölçeği puanları arasında anlamlı fark olmadığı görülmüştür. Bu çalışmanın bulgularını destekleyen az sayıda çalışmaya ulaşılmıştır. Ayrıca, ilgili alanyazın incelemelerinde araştırmalar, bulgularını toplam puan üzerinden ele almıştır. Bu çalışmada ise evlilik doyumunu ve psikolojik dayanıklılık ölçeklerinden elde edilen veriler alt ölçekler açısından değerlendirildiği için ilgili alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmacılar İçin neriler

1. Şiddet gören kadınlarla yapılan çalışmalarda, kadınlara ulaşmanın zorluğu ve ulaşılan kadınların araştırmaya katılmak istememesi gibi sebepler farklı sayıda örneklem gruplarına ulaşılmasını engellemektedir. Gelecek araştırmalarda daha fazla katılımcılara ulaşılması ve birden fazla ilde bu çalışmanın yapılması daha etkili olabilir.
2. Şiddet gören kadınlar, Şiddet gördüğü zaman destek (aile, komşu, arkadaş) istememesi ve polise başvurup başvurmaması ile ilgili niteliksel çalışmalar yapılabilir.
3. Şiddet gören evli kadınların ve Şiddet nedeni ile boşanan kadınlar arasında benlik saygısı veya kaygı düzeyleri ile ilgili niteliksel çalışmalar yapılabilir.
4. Şiddet gören kadının evliliğini sonlandırmama kararının nitel araştırma yöntemleri ile çalışılması ve kadınlarla yüz yüze görüşmeler yapılması daha detaylı bilgiler edinilmesini sağlayabilir. Toplumsal norm ve değerlerin birlikteliğe devam kararı ile ilişkisinin incelendiği kültürel çalışmalara da ağırlık verilebilir.

Uygulamacılar İçin Öneriler

1. Kadınlar fiziksel şiddete maruz kalmadıkları sürece sözel şiddeti “şiddet” olarak kabul etmeme eğilimdedir. Bu konuda bilgilendirme programları geliştirilebilir.
2. Şiddet gören kadınların, hukuki ve psikolojik destek danışmanlarına (kaynaklarına) ücretsiz olarak ulaşabilmesi konusunda geliştirilen sosyal politikalar ile ilgili bilgiler verilmesi yararlı olacaktır.
3. Kadınları, hakları ve yürürlükte olan yasanın ilgili maddeleri hakkında haberdar etmek, farkındalığı artırabilmek için medyayı kullanmak ve mağdur kadınlara arka çıkan dernekleri desteklemek şiddetin engellenebilmesi açısından yararlı olacaktır.
4. Kadınlara evlenmeden önce şiddet gösterme eğiliminin ön belirtileri hakkında psikoeğitimler verilmesi yararlı olacaktır.
5. Evlilik öncesi çiftlerin yardım almaları konusunda "Evlilik ve Evlilik Danışmanlığı" hizmetlerinin kurumsallaşması ve yaygınlaştırılabilir.
6. Kadınlara yönelik iş istahdamı sağlanması, meslek edinme programları geliştirilmesi gerekmektedir.
7. Askerlik eğitiminde, camilerde, kahvehanelerde, çok sayıda erkek çalıştıran kuruluşlarda kadına yönelik şiddet konusunda erkeklere yönelik zihniyet dönüşümünü sağlayacak eğitim programları düzenlenmesi gerekmektedir.
8. İlköğretim düzeyinden başlayarak öfke kontrolü ile ilgili grup eğitimleri verilmesi öfke duygusunu tanımak ve nedenlerini anlayıp öfke yönetimi konusunda beceriler kazandırmak yararlı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Arın, M. C. (1996). Kadına yönelik şiddet. *Cogito*, 6, 305-312.
- Ataş, G. (2015). *Şiddete Maruz Kalan Kadınlarda Psikolojik Dayanıklılık ve Başa Çıkma Yollarına Yönelik Nitel ve Nicel Değerlendirme*, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- Aydöner, N. H. (2018). *Kadınlarda Şiddete Maruz Kalma Durumu ile Sosyal Destek Algısı, Depresyon ve Psikolojik Dayanıklılık Arasındaki İlişkiler: Karşılaştırmalı Bir Çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aytaç, S., Eteman Sert, F., Aydın Çetin, G. Reçber, B., ve Sezen, H. K. (2016). Sosyoloji Konferansları 54 (2); 275-297.
- Bradbury. T.N., Fincham, F.D., ve Beach, S.R.H, (2000). Research on The Nature and Determinants of Marital Satisfaction: A decade in review. *Journal of Marriage and the Family*, 62, 964-980.
- Bronfenbrenner, U. (1986), Ecology of The Family as a Context For Human Development: Research Perspectives, *Developmental Psychology*, 22(6), 723-742.
- Byrne, C.A, Arias, I. (1997). Marital Satisfaction and Marital Violence: Moderating Effects of Attributional Processes. *Journal of Family Psychology*, 11(2), 188-195.
- Constantino, R., Kim, Y. ve Crane, P.A. (2005). Effects of A Social Support Intervention On Health Outcomes In Residents of A Domestic Violence Shelter: A Pilot Study. *Issues in Mental Health Nursing*, 26, 575-590.
- Cüceloğlu, D. (2000). *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çağlak, D.R. (2017). *Fiziksel Şiddet Mağduru Kadınlarda Sosyal Destek Algısı, Psikolojik Dayanıklılık ve Yaşam Doyumu*, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Çakır, S. G. (2009). *Factors And Mechanisms of Resilience Among Turkish Migrant Women In The UK*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Çelik, M. (2006). *Evlilik Doyum Ölçeği Geliştirme Çalışması*, Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Adana.
- Çelik, M. ve Yazgan-İnanç, B. (2009). Evlilik Doyum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 247-269.
- Daniluk, J.C. (1999). When Biology Isn't Destiny: Implications for The Sexuality of Women Without Children, *Canadian Journal of Counselling*, 33(2), 79-94.
- Davis, R. E. (2002). The Strongest Women: Exploration of The Inner Resources of Abused Women, *Qualitative Health Research*, 12 (9), 1248-1263.
- Eminağaoğlu, N. (2006). *Güç Koşullarda Yaşayan Sokak Çocuklarında Dayanıklılık (sağlamlık)*, Yayınlanmamış, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Esmailzadeh, S., ve Faramarzi, M. (2007). Endometrial Thickness and Pregnancy Outcome After Intrauterine Insemination. *Fertil Steril*, 2: 432-7
- Follingstad, D. R., Coker, A. L., Lee, E., Williams, C. M., Bush, H. M. ve Mendiondo, M. M. (2015). Validity and Psychometric Properties of The Measure of Psychologically Abusive Behaviors Among Young Women And Women in Distressed Relationships. *Violence Against Women*, 21(7), 875-896.
- Gizir, C.A., (2007). Psikolojik Sağlamlık, Risk Faktörleri ve Koruyucu Faktörler Üzerine Bir Derleme Çalışması. *Türk PDR Dergisi*, 28; 113-128.
- Gladding, S.T. (2017). *Family Therapy. History, Theory and Practice.*, Merrill Prentice Hall, 3-26.
- Goldenberg, I. ve Goldenberg, H. (1996). *Family Therapy: An Overview*. (4.Baskı), CA: Brooks/Cole,106-123.
- Gökmen, A. (2001). *Evli Eşlerin Birbirlerine Yönelik Kontrolçülük ve Bağımlılık Algılarının Evlilik Doyumu Üzerindeki Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Greene, R. (2002), *Resiliency: An Integrated Approach To Practice, Policy and Research*, Washington, DC: National Association of Social Workers Press.

- Güven, T. (2010). *Eşler Arası Şiddete Yönelik Nedensellik-Sorumluluk Yüklemeleri ve Evlilik Doyumu*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hawkins, D.N. Booth, A. (2005). Unhappily Ever After: Effects of Long Term, Low Quality Marriages On Well-Being. *Social Forces*, 84 (1), 445-465.
- Holt, P., M. Fine ve N. Tollefson. (1987). Mediating Stress: Survival of The Hardy. *Psychology In The Schools*, 24(1), 51-58.
- Hoşgör, T.E. (2013). *Evlü Çiftlerin Öfke İfade Tarzları ile Evlilik Uyumunun İncelenmesi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. İzmir.
- İnanç, B.Y. ve Yerlikaya, E. (2019). *Kişilik Kuramları* Ankara: Pegem Akademi.
- Işık, Ş. (2016). Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin Geliştirilmesi: Geçerlilik Güvenirlik Çalışması, *The Journal of Happiness and Well-Being*, 4(2), 165-182.
- Kağıtçıbaşı, Ç. ve Bery, J.W. (1989). Cross-Cultural Psychology: Current Research and Trends. *Annual review of psychology*, 40(1), 493-531.
- Kararımk, Ö. (2007). *Investigation of Personal Qualities Contributing To Psychological Resilience Among Earthquake Survivors: A Model Testing Study*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Kemerli, N. (2002). Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddet, *Kadına Yönelik Şiddet ve Hekimlik Sempozyum Kitabı*, Ankara. 41-58
- Kirby, J.S. (2005). *A Study of The Marital Satisfaction Levels of Participants in A Marriage Education Course*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, University of Louisiana, Lafayette.
- Kobasa, S. C. (1979). Stressful Life Events, Personality, and Health: An Inquiry Into Hardiness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37, 1-11.

- Kocacık F. ve Çağlayandereli M. (2009). Ailede Kadına Yönelik Şiddet: Denizli İli Örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*; 6 (2): 24-43.
- Korkut, F. ve Owen, D.W. (2008). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet*, T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara.
- Krug, E., Dahlberg, L., Mercy, J., Zwi, A. ve Lozano, R. (2002). *World Report On Violence and Health*, Geneva, Switzerland: World Health Organization.
- L'Abate, L. (1994). *Why Evaluate Families. A Psychological Approach. Family Evulation*. Sage Publications. International Educational and Professional Publisher. Thousand Oaks. London. New Delhi. 1-18.
- Lambert, V. A., Lambert, C, E. ve Yamase, H. (2003). Psychological Hardiness, Workplace Stress and Related Stress Reduction Strategies. *Nursing and Health Sciences*, 5, 181-184.
- Lawrence E. ve Bradbury T.N. (2001). Physical Aggression and Marital Dysfunction: A Longitudinal Analysis. *Journal of Family Psychology*, 15.(1), 135- 154.
- Maddi, S. R., Khoshaba, D. M., Persico, M., Harvey, R. ve Bleecker, F. (2002). The Personality Construct of Hardiness. *Journal of Research in Personality*, 36, 72-85.
- McNulty, J. K. ve Russell, V. M. (2010). When "Negative" Behaviors are Positive: A Contextual Analysis of the Long-Term Effects of Problem-Solving Behaviors on Changes in Relationship Satisfaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 98(4), 587
- Murphy, C.M. ve O'Leary, K.D. (1989). Psychological Aggression Predicts Physical Aggression In Early Marriage. *Journal of Consulting And Clinical Psychology*. 57 (5), 579-582.
- Nichols, M.P. ve Schwartz, R. (2002). *Family Therapy*. (5. Baskı), Boston: Allyn and Bacon. 203-227.

- O'Leary, K. D., ve Maiuro, R. D. (2001). *Psychological Abuse in Violent Domestic Relationships*. Springer Publishing Company: New York. NY, US: Springer Publishing Company.
- Özbek E. (2017). *Engelli Çocuğa Sahip Olan Anneler ve Engeli Olmayan Çocuğa Sahip Olan Annelerin Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin Depresyondan Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Öz, F. ve Yılmaz, E.B. (2009). Ruh Sağlığının Korunmasında Önemli Bir Kavram: Psikolojik Sağlamlık, *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi* 16(3) 82-89.
- Öztunalı-Kayır, G. (1998). Kadına Yönelik Şiddetin Araştırılması Sorunları, *Geleceğim Elimde, Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı*, İstanbul: Mor Çatı Yayınları. 17-32
- Page, A. Z. ve İnce, M. (2008). Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 11 (22), 81-94.
- Polat, O. (2016). Şiddet, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 22: 15-34.
- Sacco, W.P. ve Phares, V. (2001). Partner Appraisal and Marital Satisfaction: The Role of Self-Esteem and Depression, *Journal of Marriage and the Family*. 63 (2): May, 504-513.
- Sağlam, P. (2015). *Eşinden Fiziksel Şiddet Görüp İlişisini Devam Ettiren ve İlişisini Sonlandıran Kadınlarda Yılmazlık*, Yüksek Lisans Tezi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sezgin, K. (2016). *Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık ve Dindarlık Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı ve Din Bilim Dalı. Diyarbakır.
- Shackelford, T. K. (2001). Self-Esteem In Marriage. *Personality and Individual Differences*. 30(3), 371-390.

- Shadish, W. R.; Ragsdale, K.; Glaser, R. R. ve Montgomery, L. M. (1995). The Efficacy and Effectiveness of Marital and Family Therapy: A Perspective From Meta Analysis. *Journal of Marital and Family Therapy*. 21(4), 345-360.
- Siegel, J.S. (1991). Analysis of Projective Identification: An Object Relations Approach To Marital Treatment. *Clinical Social Work Journal*, 19, 71-80.
- Simoni, P. S., ve Paterson, J. J. (1997). Hardiness, Coping, and Burnout In The Nursing Workplace. *Journal of Professional Nursing*, 13 (3), 178-185.
- Sokolski, D.M. ve Hendrick, S.S. (1999). Marital Satisfaction. *American Journal of Family Therapy*. 26, 39-49.
- Sperry, L. ve Carlson, J. (1991). Marital Relations. *Marital Therapy: Inter-Grating Theory And Tecnique*. Denver, CO: Love. 43-68.
- Sullivan, K.T., Pasch, L.A., Johnson, M.D. ve Bradbury T.N. (2010). Social Support, Problem Solving, and the Longitudinal Course of Newlywed Marriage, *Journal of Personality and Social Psychology*, 98(4):631-644.
- Tav, A.Ş., Gültekin, B.K. ve Arpacioğlu Sariöz, B. (2018). Aile İçi Şiddete Maruz Kalmış Evli Kadınlarda Klinik Şiddete Maruz Kalmış Kadınlarda Klinik Özellikler Çiftler Arası Uyum ve Cinsel Yaşam Kalitesi (tur), *SBU Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıklar Eğitim ve Araştırma Hastanesi*, İstanbul 21 (3); 254-260.
- T.C. Kadın Statüsü Başkanlığı (2008). *Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı* 7-8.
- Taşkale, N. (2019). *Şiddet Mağduriyeti ve Sağlık Sonuçları Arasındaki İlişkide Kullanılan Başa Çıkma Yöntemlerinin Biçimlendirici Rolü*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Terzi, Ş. (2005). *Öznel Olmaya İlişkin Psikolojik Dayanıklılık Modeli*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Tsirigotis, K. ve Zuczak, J. (2018). Aile İçi Şiddet Gören Kadınlarda Dayanıklılık, *PMC, ABD Ulusal Tıp Kütüphanesi Ulusal Sağlık Enstitüleri*, 89 (1); 201-211.

- Tümlü, G. ve Recepoğlu, E. (2013). *Üniversite Akademik Personelinin Psikolojik Dayanıklılık ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki*, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science, 3(3), 205-213.
- Uluocak Ş., Gökulu G., Bilir O., Karacık N. E., ve Özbay D. (2014). *Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Kadına Yönelik Şiddet*, Edirne: Paradigma Akademi.
- Yaman-Efe, Ş. (2012). Acil Servis Hemşirelerinin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin Rol Ve Sorumlulukları, *F.Ü.Sağ.Bil.Tıp Dergisi*, 26 (1): 49 – 54.
- Yıldırım, A. (1998). *Sıradan Şiddet: Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddetin Toplumsal Kaynakları*, (1. Baskı), İstanbul: Boyut Yayınları.
- Yılmaz, A (2001). Eşler Arasındaki Uyum: Kuramsal Yaklaşımlar ve Görgül Çalışmalar, *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, 1(4)
- Yılmaz, E. (2015). *Şiddete Maruz Kalan Kadınlara Uygulanan Güçlendirme Programının Kendilik Değerini Artırmaya ve Stresle Başetme Biçimlerine Etkisi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yiğit, E. (2018). *Evli Kadınlarda Aile İçi Şiddet ile Evlilik Doyumu ve Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yöndem Z.D. ve Bahtiyar M. (2016). Ergenlerde Psikolojik Dayanıklılık ve Stresle Baş Etme. *The Journal of Academic Social Science Studies; International Journal of Social Science*. 45,53-62.
- Zengin, B. (2013). *Özel Eğitime Muhtaç Çocuğa Sahip Olan Ebeveynlerin Algıladıkları Sosyal Destek, Psikolojik Dayanıklılık ve Umut Düzeyleri*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ankara.
- Zeytinoğlu, E. (2013). *Evli Bireylerin Benlik Saygısı, Kıskançlık Düzeyi, Evlilikteki Çatışmalar ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

İnternet Kaynaklar

Luthar, S. S., Cichetti D. ve Becker B. (2000). The Construct of Resilience: A Critical Evaluation and Guidelines for Future Work. Child Dev, 71, 543- 562.

Erişim tarihi: 12.05.2018.

Web: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1885202>

Moore, T. S., ve Selkove, V. (1999). Domestic Violence Victims in Transition From Welfare To Work: Barriers To Self Sufficiency and The W-2 Response. Institute For Wisconsin's Future.

Erişim Tarihi: 23.01.2018.

Web:<http://www.wisconsinsfuture.org/publications/working/families/domesticviolencesummary.pdf>

WHO (Dünya Sağlık Örgütü) (2002). World Report on Violence and Health, Geneva,

Erişim Tarihi: 16.01.2018.

Web: http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/wrvh1/en/

EKLER

EK 1: Evlilik Doyumu Ölçeği (Örnek Maddeler)

Evlilik Doyumu Ölçeği

Aşağıda evlilik ilişkiniz ile ilgili bir takım ifadeler bulunmaktadır. Her ifadeyi dikkatlice okuduktan sonra yanındaki kutularda bulunan seçeneklerden size uygun olan seçeneği (X) ile işaretleyiniz. Lütfen hiçbir ifadeyi boş bırakmayınız. İçten ve doğru verdiğiniz yanıtlar için teşekkür ederiz.	Bana tamamen uygun	Bana uygun	Bana biraz uygun	Bana uygun değil	Bana hiç uygun değil
	5	4	3	2	1
1. Eşimin bana değer vermediğini hissediyorum.					
3. Eşimin bedenini iyi tanırım.					
6. Eşimle olan cinsel yaşamında ön sevişme önemli bir yer tutuyor.					
8. Eşimin bana güven duymadığını düşünüyorum.					
12. Eşimin ailesinin etkisinde kalması evlilik ilişkimizi kötü etkiliyor.					
13. Eşimin ailesine hayır diyememesi beni mutsuz ediyor.					

EK 2: Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (Örnek Maddeler)

PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK ÖLÇEĞİ

0 Kesinlikle Katılmıyor um	1 Katılmıyor um	2 Ne katılıyorum ne katılmıyorum	3 Katılıyoru m	4 Kesinlikl e katılıyoru m
-------------------------------------	-----------------------	---	----------------------	--

1. Çalışmaktan çok keyif alıyorum.	0	1	2	3	4
2. Hayatın benim için monotonlaşmaya başladığını hissediyorum.	0	1	2	3	4
4. Çıkabilecek sorunları önceden kestirerek önlemlerimi alırım.	0	1	2	3	4
13. Kendimle ilgili bir şeyler öğrenmek benim için heyecan vericidir.	0	1	2	3	4
14. "Oldürmeyen şey güçlendirir" cümlesi beni ifade ediyor.	0	1	2	3	4
15. Önceden yaptığım bir programın dışına çıkmak zorunda kaldığımda rahatsız olurum.	0	1	2	3	4

EK 3: Demografik Bilgi Formu

Demografik Bilgi Formu

1. Doğum Yılı:

2. En son mezun olduğunuz okul?

- İlkokul Ortaokulu Ön lisans Lise
 Üniversite Yüksek Lisans veya Doktora

3. Eşinizin en son mezun olduğu okul?

- İlkokul Ortaokulu Ön lisans Lise
 Üniversite Yüksek Lisans veya Doktora

4. Çalışıyor musunuz?

- Evet Hayır

5. Aylık Geliriniz?

- 1800 1800-2500 2500-4000 4000 -6000 6000-10.000

6. Ailenizin Aylık Geliri?

- 1800 1800-2500 2500-4000 4000-6000 6000-10.000

7. Evlilik Şekli?

- Görücü Usulü Anlaşarak

8. Aile Tipi?

- Çekirdek Aile Geniş Aile (Kaç kişi)

9. Kaçınıcı Evliliğiniz?

.....

10. Evlilik Süreniz?

.....

11. Çocuk Sayısı?

.....

12. Evliliğinizde eşinizle aşağıdakilerden hangisini yaşadınız veya yaşıyorsunuz? Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz. (Yaşamadıysanız 13, 14, 15, 16'cı soruları cevaplamayınız.)

Hayır yaşamadım

☐ Zayıf yönler ile dalga geçmek, ☐ Aşağılayıcı şekilde konuşmak, ☐ Aşırı genellemeler yapmak (sen hep böylesin zaten ve benzeri), suçlamak, ☐ Küfür etmek, hakaret etmek, ☐ Yüksek sesle bağırarak, ☐ Sosyal ya da mesleki yaşamınızı dağıtmakla ya da engellemek ile tehdit etmek	☐ Tokat atmak ☐ Yumruklamak ☐ Kolunu bükme ☐ Tekmelemek ☐ Saçını çekmek ☐ Bir şeye vurmak, ☐ Boğmaya çalışmak, ☐ Bıçak ya da silah kullanmak, ☐ Vücudunda sigara söndürmek, ☐ Yaralı, hasta ya da hamileyken gerekli yardımı esirgeme
---	--

13. İlk şiddet ne zaman başladı?

- Evliliğin birinci haftası Evliliğin 2-4 haftası
 Evliliğin 1-12. Ayı Evliliğin 1-5 yılları arasında
 Evliliğin 5. yılından sonra

14. Gördüğünüz şiddet devam ediyor mu?

- Evet Hayır

15. Size karşı bir şiddet uygulanması halinde tutumunuz ne oldu?

- Polise başvururum Aynı şiddetle karşılık veririm
 Kabullenir ve sessiz kalırım Kendimi savunurum –sözel () fiziksel ()

Yakınlarımdan yardım istedim Aile Komşu Arkadaş

Şiddet gördüğünde ki savunma ifadesi

Başka Odaya kaçıp kapıyı kitlerim	Komşuya sığınırım	Eyden çıkıp aileme sığınırım	Destek olacak birini çağırırım
Bağırırım	Hakaret ederim	Küfür ederim	Bıçakla ya da silahla saldırırım
İterim	Sert bir şeye vururum		

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : BOZYEL, Pınar
Uyruğu : T.C
Doğum Tarihi : 18/04/1982
Doğum Yeri : Diyarbakır
Medeni hali : Evli
Adresi : Mezitli/Mersin
E-Posta : pinarbozyel@gmail.com

Eğitim Derecesi	Eğitim Birimi	Mezuniyet yılı
Yüksek lisans	Toros Üniv. Sosyal Bil. Ens. Psikoloji Tezli YL.	2019
Lisans	Anadolu Üniversitesi İşletme Bölümü	2014

T.C.
TOROS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 64046081-302.14/E.285
Konu : Tez Başlığı Değişikliği

01/08/2019

Psikoloji Ana Bilim Dalı Başkanlığına

Ana bilim dalınız yüksek lisans öğrencisinin tez başlığı değişikliği, aşağıdaki yönetim kurulumuzun 01.08.2019 tarih ve 17/123 sayılı kararı ile uygun görülmüştür.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Haluk KORKMAZYÜREK
Müdür

Enstitümüz Psikoloji Ana Bilim Dalı Başkanlığının 31.07.2019 tarihli ve 62 sayılı Pınar BOZYEL'in tez başlığı değişikliği konulu yazısı görüşüldü.

Enstitümüz Psikoloji Ana Bilim Dalı Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı 159040013 numaralı öğrencisi Pınar BOZYEL'in, 29.07.2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavında, tez başlığının savunma sınavı jüri üyelerinin önerisi üzerine "*Şiddet Görüp Görmeme Durumuna Göre Evli Kadınların Evlilik Doyumu Ve Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin Karşılaştırılması*" olarak değiştirilmesine, danışmanına duyurulmak üzere konunun Ana Bilim Dalı Başkanlığına ve adı geçen öğrencinin e-posta adresine bildirilmesine oy birliğiyle karar verildi.

Paraf : Eda KILIÇKAYA(SBEM,Memur), Nazmiye GÖKÇEL(SBEM,Enstitü Sekreteri)

Bahçelievler Mahallesi 1839 Sk. No: 15, 33140 Yenişehir / MERSİN
Telefon: 0324 325 33 00 – Dahili: 4508 FCT: 0530 290 96 95 – 0530 290 96 99 Fax: 0324 325 33 01
E-posta: nazmiye.gokcel@toros.edu.tr Elektronik Ağ: www.toros.edu.tr

2418739587

T.C.
TOROS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İNTİHAL PROGRAMI RAPORU

PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Tarih: 08/07/2019

Tez Başlığı: Şiddet Görüp Görmeme Durumuna Göre Evli Kadınların Evlilik Doyumu Ve Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın;

a) Giriş,

b) Ana bölümler ve

c) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 65 sayfalık kısmına ilişkin, 08/07/2019 tarihinde enstitü arafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinalite raporuna göre, dönem projemin benzerlik oranı % 17 'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç
- 3- Benzer kelime sayısı 10 adet yapıldığında en fazla %10,

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar dahil
- 3- Benzer kelime sayısı 10 adet yapıldığında en fazla %30'u geçmemelidir.

Tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Yukarıda belirtilen başlıkta danışmanım ile birlikte tamamlamış olduğum tezimin fikir/araştırma sorusu, yöntem, bulgular ve tartışma kısımları özgün olup kısmen veya tamamen diğer çalışmalardan alınan kısımlar olduğu durumlarda kaynak belirtilmesine dikkat edilmiştir. Tezimin, tez yazım kurallarına uygun olarak ve intihal olmaksızın hazırladığımı taahhüt eder; intihal olması durumunda tez çalışmamın başarısız sayılacağını ve mezuniyetimin iptalini kabul ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Öğrencinin Adı Soyadı : Pınar BOZYEL

İmzası

Tarih: 08/07/2019

Yukarıda kişisel ve tez bilgileri verilen öğrencimin belirtilen başlıkta birlikte tamamlamış olduğumuz dönem projesi Turnitin intihal yazılım programında kontrol edilmiş ve etik bir ihlale rastlanmamıştır. İntihal yazılım programının rapor çıktısı ektedir. Ayrıca tezin fikir/araştırma sorusu, yöntem, bulgular ve tartışma kısımları özgün olup kısmen veya tamamen diğer çalışmalardan alınan kısımlar olduğu durumlarda kaynak belirtilmesine dikkat edilmiştir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Danışmanın Unvanı-Adı-Soyadı : Prof. Dr. Banu YAZGAN İNANÇ

İmzası

Tarih: 08 /07/2019

Ek: İntihal yazılım programının rapor çıktısı (3 sayfa)

EŞİNDEN ŞİDDET GÖRMÜŞ
VE GÖRMEMİŞ EVLİ
KADINLARIN EVLİLİK DOYUMU
VE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Yazar Pinar Bozyel

Gönderim Tarihi: 08-Tem-2019 10:02AM (UTC+0300)

Gönderim Numarası: 1150083299

Dosya adı: (144.72K)

Kelime sayısı: 12955

Karakter sayısı: 91336

EŞİNDEN ŞİDDET GÖRMÜŞ VE GÖRMEMİŞ EVLİ KADINLARIN EVLİLİK DOYUMU VE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

ORIJINALLIK RAPORU

% **17**
BENZERLİK ENDEKSİ

% **16**
İNTERNET
KAYNAKLARI

% **1**
YAYINLAR

% **9**
ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	library.cu.edu.tr İnternet Kaynağı	%3
2	www.journalofhappiness.net İnternet Kaynağı	%2
3	toad.edam.com.tr İnternet Kaynağı	%2
4	www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	%1
5	Submitted to Istanbul Gelisim University Öğrenci Ödevi	%1
6	mebk12.meb.gov.tr İnternet Kaynağı	%1
7	nesnedergisi.com İnternet Kaynağı	%1
8	acikerisim.deu.edu.tr İnternet Kaynağı	%1

- 9 Submitted to Hasan Kalyoncu Üniversitesi Öğrenci Ödevi %1
-
- 10 Submitted to Mersin Üniversitesi Öğrenci Ödevi %1
-
- 11 Submitted to Bahcesehir University Öğrenci Ödevi %1
-
- 12 Submitted to Dokuz Eylul Universitesi Öğrenci Ödevi %1
-
- 13 www.mitosweb.com İnternet Kaynağı %1
-
- 14 acikerisim.isikun.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı %1
-
- 15 www.doktorsitesi.com İnternet Kaynağı %1
-

Alıntılarını çıkart

Kapat

Eşleşmeleri çıkar

< %1

Bibliyografyayı Çıkart

üzerinde